

YEDİİKLİM
2007 KPSS'YE
HAZIR!

2006 KPSS'nin
şampiyon dergisi,
yenilenen ve güncellenen
içeriğiyle, kapagiyla
yeni yayın dönemine hazır!
YA SİZ?

2006 KPSS Eğitim Bilimleri soruları deneyimli yazar kadromuz tarafından
çözömlenmiştir. 120 Eğitim Bilimleri sorusundan 113'üne Yediiklim Eğitim
Bilimleri kitabımızdan referans yazılmıştır.

Ayrıca, Eğitim Bilimleri Dergimiz'de tüm soruları cevaplandırmıştır.

2007 KPSS için tüm Eğitim Bilimleri Kitabımız ve Dergimiz
baştan sona yenilenmiş olarak hizmetinizdedir.

Abonelik için:

www.yediiklim.net

2006 KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ SORULARI

1. Gelişimde olgunlaşma kavramı aşağıdaki süreçlerden hangisini anlatmak için kullanılmaktadır?

- A) Sosyal normlara uygun davranışların öğrenilmesi ve sergilenmesi
- B) Genetik olarak belirlenen bir plan çerçevesinde yaşantılardan bağımsız olarak gerçekleşen biyolojik gelişmeler
- C) İlk ergenlik döneminde başlayan ve yetişkinlik çağına kadar süren fiziksel ve cinsel değişimler
- D) Büyüme ve gelişmeye eşlik eden öğrenilmiş davranış örüntülerinin kazanılması
- E) İlerleyen yaşla birlikte aşırı davranışların yerlerini yavaş yavaş ağırbaşlı davranışların alması

ÇÖZÜM:

"... öğrenmenin etkisi olmaksızın tamamen biyolojik ve kalıtsal olarak kendilerinden beklenen fonksiyonları yapabilecek düzeye ulaşmasıdır. Olgunlaşmada öğrenmenin etkisi yoktur." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.6)

"Belirli bir türe bağlı olarak gerçekleşen organizmadaki kalıtım dışındaki diğer tüm etkenlerden bağımsız biyolojik gelişim sürecidir." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Gelişim Psikolojisi Ders Notları, s:11)

(Cevap B)

2. Aşağıdakilerden hangisi kalıtım ve çevrenin zekâ üzerindeki etkisini inceleyen araştırma sonuçlarını en iyi özetlemektedir?

- A) Zekâ, tümüyle kalıtsal etkenler tarafından belirlenir.
- B) Zekâ, tümüyle çevresel etkenler tarafından belirlenir.
- C) Zekâ üzerinde kalıtsal etkenlerin payı olup olmadığı henüz tam olarak belirlenememiştir.
- D) Zekâ üzerinde çevresel etkenlerin payı olup olmadığı henüz tam olarak belirlenememiştir.
- E) Zekâ, kalıtsal ve çevresel etkenlerin ortak etkileriyle belirlenmektedir.

ÇÖZÜM:

"Aynı ailenin üyeleri de, hem genetik hem de çevre faktörleri yüzünden, zeka bakımından bir farklılık gösterme eğilimindedir. Zeka bakımından bireyler arasındaki farklılıkların kaynağında hem çevrenin hem de kalıtımın etkisi vardır." (Dr. Nükhet ÇIKRIKLI, Demir TAŞLI, "Zeka Konusundaki Ortak Bilimsel Sonuçlar")

"Sonuç olarak gelişim; kalıtım ve çevresel faktörlerin (bireye sağlanan öğrenme yaşantıları, çevredeki uyarıcı zenginliği vb.) etkileşiminin ortak ürünüdür." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.6)

(Cevap E)

3. İki yaşındaki Esra, annesi gözden kaybolduğunda huzursuzluk, gerginlik, ağlama ve benzeri tepkiler vermektedir.

Esra'nın böyle tepkiler vermesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Henüz nesne devamlılığı kavramını kazanmamış olması
- B) Bu yaşlardaki çocuklarda görülen benmerkezci düşünme biçimine sahip olması
- C) Kayıtsız bağlanma stiline sahip olması
- D) Bu yaşlardaki çocuklarda benzer durumlarda ortaya çıkan ayrılık kaygısını yaşamaması
- E) Bu yaşlardaki çocuklar gibi gerçeklik ilkesinden çok, haz ilkesine göre davranması

ÇÖZÜM:

"Ayrılık kaygısı, özellikle 18-30 aylık çocuklarda normal olarak görülebilen bir durumdur. Bu durum çoğunlukla bulunduğu yerden farklı bir yerleşim yerine götürülen kişilerde yaşanmaktadır. Ayrılık kaygısı, uyku bozuklukları ya da okuldan kaçma gibi durumlarla kendini gösterebilmektedir.

Bu bozukluğu olan çocuklar, ailelerini kaygılarına karşı güven sağlayıcı, koruyucu olarak görmekte, bu nedenle de ebeveynlerinden ayrılamamakta, okula gidileceği günlerde psikolojik faktörlü baş ağrıları ya da karın ağrıları gibi başka vücutsal belirtiler göstermekte, uykudan kaçınmakta, tek başlarına kalmak istememektedirler." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Gelişim Psikolojisi Ders Notları, s:127)

(Cevap D)

4. Yeni doğum yapan Hatice, bebeğinin başının diğer organlarına göre büyük olduğunu fark eder ve kaygılanarak bebeğini bir doktora götürür. Doktor korkulacak bir şey olmadığını belirtir.

Bebeğin başının diğer organlarına göre büyük olması aşağıdaki gelişim ilkelerinden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Gelişim baştan ayağa doğru olur.
- B) Gelişimde bireysel ayrılıklar vardır.
- C) Gelişim içten dışa doğru gerçekleşir.
- D) Gelişimde kritik dönemler vardır.
- E) Gelişim genelden özele doğrudur.

ÇÖZÜM:

"Doğumda baş diğer organlara oranla daha büyüktür. 5-6 yaşlarına doğru baş çevresi, yetişkin insan başına yaklaşıp. Bebeklikte vücut uzunluğunun 1\4'ü kadar olan kafa, yetişkinlikteki uzunluğun sadece 1\8'i kadar olacaktır.

Baş ve boyun kasları ayak kaslarından önce, karın ve omuz kasları kol ve el kaslarından önce gelişir. (Baştan ayağa, içten dışa)" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.13)

(Cevap A)

5. 5 yaşındaki Ayşe, oyuncak bebeğiyle oynarken bebeğinin kolunu kırmış ve ondan defalarca özür dilemiştir. Ayşe'nin bu davranışı Piaget'nin bilişsel gelişim kuramında yer alan hangi bilişsel özelliğe bir örnektir?

- A) Korunum
- B) Yapaycılık
- C) Canlandırmacılık
- D) Gerçekçilik
- E) Tersine çevrilebilirlik

ÇÖZÜM:

"Canlı ve cansız nesneler arasında ayırım yapamama; sihirli-majik düşünce. (Taşlar yaşıyor, lokomotifler canlıdır, ağaçlar düşünebilir, cam elimi acıttı, ağaç yapraklarını aşağıya ittiği için yapraklar düşüyor, vb) (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.20)

"Yaşayan ve yaşamayan nesneler arasında ayırım yapamama, insan dışı nesnelere insansal özellikler yükleme olarak adlandırılan animizm (canlandırmacılık), sembolik işlemler döneminin tipik özelliklerinden biridir." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Gelişim Psikolojisi Ders Notları, s:33)

(Cevap C)

6. Bir hemşirenin kendisine iğne yapmasından sonra hemşirelerin kötü olduğuna inanan bir çocuk, yanağının başka bir hemşire tarafından okşanmasını canını yakmaya yönelik bir davranış olarak yorumlar.

Çocuğun, yanağının okşanmasını bu şekilde yorumlaması Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre aşağıdakilerden hangisine örnek olabilir?

- A) Genelleme
- B) Benmerkezcilik
- C) Uyum kurma (akomodasyon)
- D) Psikolojik stres
- E) Özümleme (asimilasyon)

ÇÖZÜM:

"Özümleme, çocuğun, yeni bir nesneyi\olayla karşılaştığında bu yeni nesneyi\olayı daha önce edindiği şemayı\şemaları kullanarak yeni bir nesneyi\olayı daha önce edindiği şemalar içinde şekillendirerek açıklamaya çalışmasıdır. Diğer bir deyişle; çocuğun karşılaştığı yeni bir olayı, fikri, objeyi, kendisinde daha önceden varolan bilişsel yapı içinde alması sürecidir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.18)

(Cevap E)

7. Ali'nin annesi bir çikolatayı tam ortasından bölerek yarısını onun, diğer yarısını da küçük kardeşinin tabağına koyar. Ancak, küçük kardeşinin dişleri henüz tam olarak çıkmadığı için onun tabağındaki çikolatayı birkaç parçaya böler. Ali, kardeşinin tabağındaki çikolataları görünce annesine "Ona daha çok çikolata verdin." der ve ağlamaya başlar.

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre Ali aşağıdakilerden hangisini henüz kazanmamıştır?

- A) Nesne devamlılığı
- B) Korunum ilkesi
- C) Başkalarının bakış açısını anlama
- D) Davranışları niyete göre değerlendirme
- E) Görelilik ilkesi

ÇÖZÜM:

"Korunum: Bir bütünün parçalara ayrılması, miktarı değiştirmez." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.21) Parçada, Ali'nin aynı çikolatanın daha fazla parçaya ayrıldığına miktarının da arttığını düşünerek ağladığı görülmektedir. Bu duruma göre, Ali henüz korunumu kazanamamıştır.

(Cevap B)

8. Üniversite sınavlarına hazırlanmaya başlaması gerektiğini düşünen, ancak seçeceği bölüm konusunda karar vermede zorluk çeken bir lise 2. sınıf öğrencisi bir süre bu konu üzerinde durmamaya karar verir.

Bu öğrencinin bölüm seçimi konusunda düşünmeyi erteleme kararı Erikson'un kuramında yer alan aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek olabilir?

- A) Olumsuz kimlik
- B) Aşagılık duygusu
- C) Durgunluk dönemi
- D) Psikososyal moratoryum
- E) Umutsuzluk dönemi

ÇÖZÜM:

"Moratoryum kimlik özelliğini gösteren ergenler, yaşamda kendilerini ifade ederek, bir an önce hayatın gerçeklerini yerine getirmek ister. Bu nedenle de uzun vadeli plan ve program yapmaktan da kaçınırlar." (Yediiklim Eğitim Bilimleri Serisi, Deneme Sınavı 2-Çözüm Kitapçığı, s:1)

(Cevap D)

9. Lise 2. sınıf öğrencisi Deniz'in kendisini sürekli olarak izleyen ve kendisi hakkında fikir yürüten bir seyirci kitlesinin olduğunu düşünmesi, aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek olabilir?

- A) Cinsel rol karmaşası
- B) Suçluluk duygusu
- C) Ergen benmerkezciliği
- D) Aşagılık duygusu
- E) Yalnızlık duygusu

ÇÖZÜM:

"Soyut İşlemler Dönemi \ 12 yaş ve üstü: Ergen egosantrizmi (benmerkezciliği) : Aşırı idealizm, hayali seyirciler." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.21)

(Cevap C)

10. Emekli olduktan sonra yaşamını değerlendiren ve o güne kadar yaptıklarını anlamlı, hedeflerine ulaşmış bularak kendini mutlu hisseden 65 yaşlarındaki bir yetişkin, Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre olgunluk yıllarına özgü aşağıdaki gelişim özelliklerinden hangisini göstermektedir?

- A) Özerklik ve bağımsızlık
- B) Üretkenlik
- C) Kimlik kazanma
- D) Temel güven duygusu
- E) Benlik bütünlüğü

ÇÖZÜM:

"Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk: Dönemin olumlu sonuçlanması için bireye, geçmiş yaşantılarının olumlu bir şekilde değerlendirmesi konusunda destek olunması gereklidir. Yaşamın sonlarında olduğunu hisseden birey, geçmiş sosyal deneyimlerini kritize etmekte, bir tür yaşam muhasebesi yapmaktadır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.37)

(Cevap E)

11. Maslow'a göre, gelişim süreci boyunca bir üst düzeydeki ihtiyacın ortaya çıkabilmesi, bir alt düzeydeki ihtiyacın giderilme derecesine bağlıdır. Buna göre, aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisinin diğerlerinin hepsinden sonra ortaya çıkması beklenir?

- A) Güvenlik
- B) Uyuma
- C) Yeteneklerini geliştirme
- D) Kabul edilme
- E) İlgı görme

ÇÖZÜM:

"İnsan ihtiyaçları her yerde aynıdır, evrenselidir. Bu ihtiyaçlar hiyerarşik bir sıra gösterirler. Bir ihtiyacın ortaya çıkabilmesi için kendisinden önceki ihtiyacın en azından bir miktar doyurulmuş olması gerekir. Maslow'a göre insanın ihtiyaçları şunlardır:

Fizyolojik ihtiyaçlar

Güvenlik ihtiyacı

Yakınlık ihtiyacı

Saygınlık ihtiyacı

Bilme/tanımaya ihtiyacı

Estetik ihtiyaç

Kendini gerçekleştirme: Kişinin doğuştan getirdiği potansiyellerini (yetenekler) gerçekleştirmeye duyduğu ihtiyaçtır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.68)

(Cevap C)

12. Ahmet Bey kendisinden borç para isteyen arkadaşının bu isteğini yerine getirmiştir. Eşinin "Neden borç verdin, bizim başkalarına borç verecek kadar paramız yok." demesi üzerine eşine "Bir gün benim de ihtiyacım olursa o da bana verir." demiştir. Arkadaşına borç verme gerekçesi dikkate alındığında Ahmet Bey, Kohlberg'in kuramına göre ahlak gelişiminin hangi dönemindeydir?

- A) Amaca yönelik araçsal ilişkiler eğilimi
- B) İtaat ve ceza eğilimi
- C) Toplum düzenini koruma eğilimi
- D) İyi çocuk eğilimi
- E) Evrensel ahlak ilkeleri eğilimi

ÇÖZÜM:

"Araçsal İlişkiler Eğilimi: Bu dönemde çocukların kendi ihtiyaçlarının karşılanması ön plandadır. Başkalarının ihtiyaçlarını dikkate alırlar; fakat ön planda kendileri vardır. Karşılıksız hiçbir şey yapmazlar." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.25)

(Cevap A)

13. Aşağıdaki örneklerin hangisinde, öğrenmeyle ilgili bir olgu söz konusu değildir?

- A) Bisiklete binmeyi bir kez öğrenen bir çocuğun bunu hiç unutmaması
- B) Daktiloda yazı yazan birinin bilgisayarla yazı yazmayı daha kolay öğrenmesi
- C) Çarpım tablosunu ezbere bilen bir çocuğun çarpmada başarılı olması
- D) Bisikletten düşen bir çocuğun ayağını incitip pedal çevirememesi
- E) Yemek pişirme dersleri alan bir annenin lezzetli yemekler yapması

ÇÖZÜM:

“Öğrenme, bireyin çevresiyle etkileşimde bulunarak davranışlarında meydana gelen kalıcı, gözlenebilir değişikliklerdir. Bu öğrenme tanımından hareketle öğrenmenin üç özelliği üzerinde durulabilir:

Öğrenme sonucunda kesin olarak bir davranış değişikliğinin ortaya çıkması gereklidir.

Öğrenme, bireyin çevresiyle etkileşiminin sonucunda ortaya çıkan bir üründür.

Öğrenme sonucunda ortaya çıkan davranış kalıcı izlidir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.63)

Seçenekler incelendiğinde; A, B, C ve E seçeneklerinin birer öğrenme ürünü olduğu, B ve C seçeneklerinde de ek olarak *olumlu aktarmanın* verildiği görülmektedir.

D seçeneğinde ise çocuğun bisikletten düşüp ayağını incitmesi sonucu pedal çevirememesi öğrenmeyle ilgili değildir. Zira bu çocuk ayağındaki incinme geçtikten sonra tekrar pedal çevirebilecektir.

(Cevap D)

14. Aşağıdaki öğrenme model veya görüşlerinin hangisinde bilginin algılanması, işlenmesi, kodlanması ve gerekli olduğu zaman geri getirilerek kullanılması üzerinde durulur?

- A) Bilgi işlem modeli
- B) Tam öğrenme modeli
- C) Deneme yanılma yoluyla öğrenme
- D) Davranışçı öğrenme yaklaşımı
- E) Yapararak, yaşayarak öğrenme yaklaşımı

ÇÖZÜM:

“Bilgiyi İşleme Modeli: Uyarıcılar algının kurallarına göre örgütlenerek duyuşsal kayıta gelir; duyuşsal kayıttaki uyarıcılar dikkat edilirse kısa süreli hafızaya alınırlar; kısa süreli hafızadaki bilgiler, depolama teknikleri vasıtasıyla uzun süreli hafızaya depolanırlar; sonra uygun geri getirme teknikleriyle geri getirilirler.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.89)

(Cevap A)

15. Aycan, öğretmenlerinden birinin derste yeterince istekli ve heyecanlı olmadığı halde öğrencilerinden istekli ve heyecanlı olmalarını beklediği görüşündedir. Aycan’ın bu görüşüne göre, öğretmenin hangi öğrenme kuramının öngörülerine uygun davranmadığı söylenebilir?

- A) Bilgiyi işleme kuramı
- B) Sosyal öğrenme kuramı
- C) Klasik koşullanma
- D) Edimsel koşullanma
- E) Gestalt öğrenme

ÇÖZÜM:

“Modelden öğrenme olarak bilinen öğrenme modeli, **taklit, gözlem öğrenmesi, sosyal öğrenme** gibi terimlerle de ifade edilmektedir. ... Bu modelde öğrenciye bir model sunulur ve öğrenci bu modeli gözler. Daha sonra modelin davranışını hatırlar ve aynısını yapmaya çalışır. İnsan öğrenmelerinin büyük bir kısmı modelden öğrenmedir. Öğretmen çocuklara ‘şimdi şöyle yapacaksınız’ diyerek öğrencilere model olur ve öğrenciler de uygun davranışı gerçekleştirirler...” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.86)

Açıklamadan da anlaşılabilceği gibi, soruya konu olan öğretmenin temel hatası, öğrencilerinden istediği davranışı kendisinin sergileyemeyişi yani olanlara bu konuda model olamayışıdır.

(Cevap B)

16. İkincil pekiştiriciler pekiştirici değerlerini, öğrenme yoluyla kazanırlar. Buna göre, ikincil pekiştiricilerle tepkisel koşullanmada yer alan aşağıdaki öğelerden hangisi arasında bir paralellik kurulabilir?

- A) Koşullu uyarıcı
- B) Uyarıcı genellemesi
- C) Nötr uyarıcı
- D) Tepki genellemesi
- E) Koşulsuz uyarıcı

ÇÖZÜM:

"İkincil pekiştireçler, organizmayı doğrudan etkilemeyen, birincil pekiştireçlerle ilişkilendirilmesiyle pekiştireç özelliği kazanan uyarıcılardır. (Artı, yıldız gibi semboller, para)" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81)

"Et suyuna karşı **şartsız tepki** olarak salyayı veren köpek, işlemin sonunda sadece zil sesi (**şartlı/koşullu uyarıcı**) verildiği halde salya tepkisi (**şartlı tepki**) vermiştir. Kısaca yapılan işlem, nötr bir uyarıcıyla başlangıçta kendisine karşı gösterilmeyen bir tepkiyi eşleştirmektedir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.74)

Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi gerek ikincil pekiştireçler gerekse koşullu uyarıcılar başlangıçta organizma için herhangi bir anlam ifade etmediği halde daha sonra başka şeylerle ilişkilendirilerek anlam kazanmaktadırlar. Bu anlamda bu iki durum arasında net bir paralellik kurulabilir.

(Cevap A)

17. Otobüsle seyahat eden bir kişi aniden acı bir fren sesi duymuş, ardından otobüs karşıdan gelen araca büyük bir gürültüyle çarpmıştır. Bu kazada ciddi biçimde yaralanan bu kişi, aradan uzun yıllar geçmesine rağmen, her fren sesi duyduğunda korkuyla yerinden fırlamaktadır. Bu örnekte, fren sesi kişinin korku tepkisini ortaya çıkaran ne tür bir uyarıcıdır?

- A) Pekiştirici
- B) Koşulsuz
- C) Uyandırıcı
- D) Nötr
- E) Koşullu

ÇÖZÜM:

"... Kısaca yapılan işlem, nötr bir uyarıcıyla başlangıçta kendisine karşı gösterilmeyen bir tepkiyi eşleştirmektedir. Klasik (tepkisel) şartlanmanın (koşullanma) üç temel kuralı vardır:

Şartsız uyarıcı doğal bir uyarıcı olmalıdır.

Şartsız uyarıcı ile şartsız tepki arasındaki bağ doğal bir bağ olmalıdır.

Şartsız uyarıcı ile doğal uyarıcı bitişik olmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.74)

Soruda verilen parça incelendiğinde; birey için başlangıçta herhangi bir şey ifade etmeyen 'fren sesi' (nötr uyarıcı), bireyin yaşamış olduğu ve ciddi bir şekilde yaralandığı kazanın ardından, artık bireye sürekli olarak kaza anını hatırlatmaktadır. Bu nedenle birey için artık **koşullu bir uyarıcı** haline gelmiştir.

(Cevap E)

18. Anaokuluna başladığı ilk gün bir başka çocuk tarafından rahatsız edilen Ayşe'de bir okul korkusu oluşmuş, ancak ilerleyen günlerde benzer bir olayın meydana gelmemesi nedeniyle bu korku giderek azalmış ve sonuçta ortadan kalkmıştır. Ayşe'de okul korkusunun oluşması ile bu korkunun zayıflayarak ortadan kalkması aşağıdakilerin hangisinde verilen süreçlerle açıklanabilir?

- A) Ceza / alışma
- B) Edimsel koşullanma / duyarsızlaşma
- C) Bilişsel öğrenme / karşıt tepki oluşturma
- D) Tepkisel koşullanma / sönme
- E) Aralıklı pekiştirme / sönme

ÇÖZÜM:

"Klasik (tepkisel) koşullanmada, koşullanma yoluyla öğrenme gerçekleşikten sonra, şartsız uyarıcının şartlı uyarıcı ile birlikte verilmemesinden sonra, şartlı tepkinin ortadan kalkmasına, organizmanın şartlı uyarıcıya tepki göstermemesine sönme denir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.75)

Soruda verilen parça incelendiğinde özünde çocuğun korkusunun okula karşı değil, kendine karşı rahatsızlık veren çocuğa karşı olduğu görülmektedir. Yani anasınıfındaki ilk gününü geçiren çocuk, başka bir çocuk tarafından rahatsız edilmiş ve bu durumu okulla eşleştirmiştir. (Tepkisel koşullanma) Fakat çocuk için ilerleyen süreçte böylesi bir durum meydana gelmeyince, yani şartsız uyarıcı (rahatsızlık veren öğrenci), şartlı uyarıcı (okul) ile birlikte görülmemiş bu durumun sonucunda da sönme meydana gelmiştir.

(Cevap D)

19. Koşullu bir tepkiyi ortaya çıkaran bir uyarıcının tekrar tekrar verilmesi sonucunda bu uyarıcının söz konusu tepkiyi ortaya çıkarma gücünün azalması aşağıdaki süreçlerden hangisiyle en iyi açıklanabilir?

- A) Kendiliğinden geri gelme
- B) Sönme
- C) Alışma
- D) Karşıt koşullama
- E) Tepkisel koşullama

ÇÖZÜM:

“Organizmanın belirli bir uyarıcıyla sürekli yüz yüze olması sonucunda, davranışı başlatan uyarıcıya karşı bir alışma olmakta yani davranışı başlatan uyarıcı, uyarıcılık niteliğini kısmen kaybetmektedir.” (Yediiklim Eğitim Kurumları, KPSS Öğrenme Psikolojisi Ders Notları, s:27)

Parçada ifade edilen ‘tepiyi ortaya çıkarma gücünün azalması’ ifadesi nedeniyle seçenekler arasındaki “sönme” şıkkı kuvvetli bir çeldiricidir. Ancak, soru kökünde **en iyi** açıklayan seçenek istenmektedir. Sönmenin tanımı incelendiğinde; ‘Koşullu uyarıcının artık tek başına koşullu tepkiyi oluşturmamasına sönme denir.’ (N. Senemoğlu, Gelişim Öğrenme ve Öğretim, s:101) ifadesi karşımıza çıkmaktadır. Soruda belirtilen parçada ‘koşullu tepki’ ortadan kalkmamış, sadece ‘azalma’ meydana gelmiştir; yani koşullu uyarıcı, uyarıcılık niteliğini kısmen kaybetmektedir.

(Cevap C)

20. Aşağıdakilerden hangisi tepkisel koşullanmanın ayırt edici özelliğidir?

- A) Öğrenilecek davranışın zihinsel şemasının oluşturulması
- B) Önceden aralarında bağlantı bulunmayan bir uyarıcı ile bir tepki arasında bağ kurulması
- C) Davranışın tekrarlama olasılığının kendi yarattığı sonuca bağlı olarak değişmesi
- D) Bir bütünün parçaları arasındaki ilişkilerin çeşitli durumlar denenerek öğrenilmesi
- E) Bir dizi yaşantı sonucunda koşulsuz bir uyarıcıya tepki verilmeye başlanması

ÇÖZÜM:

“Kısaca yapılan işlem, nötr bir uyarıcıyla başlangıçta kendisine karşı gösterilmeyen bir tepkiyi eşleştirmektir. Klasik (tepkisel) şartlanmanın (koşullanma) üç temel kuralı vardır:

Şartsız uyarıcı doğal bir uyarıcı olmalıdır.

Şartsız uyarıcı ile şartsız tepki arasındaki bağ doğal bir bağ olmalıdır.

Şartsız uyarıcı ile doğal uyarıcı bitişik olmalıdır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.74)

Önceden aralarında bağlantı bulunmayan bir uyarıcı (**nötr uyarıcı**) ile bir tepki (**doğal tepki**) arasında bağ kurulması, yani daha önce nötr olan ve bir tepki göstermeyi gerektirmeyen bir uyarıcıya tepki verilmeye başlanması, **sadece klasik (tepkisel) koşullamada** görülen bir durumdur.

(Cevap B)

21. Edimsel koşullanma yoluyla öğrenmede pekiştirece ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Davranışın sonunda ortaya çıkar.
- B) Davranışla eş zamanlı olarak verilir.
- C) Davranış engeller.
- D) Davranıştan önce verilir.
- E) Davranıştan bağımsız olarak ortaya çıkar.

ÇÖZÜM:

“Edimlerin yaratılması, davranıştan önce gelen uyandırıcı uyarıcılar yoluyla değil, davranışı izleyen pekiştirici uyarıcılar yoluyla sağlanır. Diğer bir deyişle, bu koşullamada tepki önemlidir. Tepki doğru olduğu takdirde pekiştirici uyarıcı verilmektedir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.79)

(Cevap A)

22. Bir öğretmenin derse düzenli devam eden öğrencilerin sınav sonuçlarına beşer puan eklemesi aşağıdakilerden hangisine bir örnek olabilir?

A) Olumlu pekiştirme
B) Olumlu aktarma
C) Premack ilkesi
D) Sürekli pekiştirme
E) Kademeli yaklaşma

ÇÖZÜM:

“Olumlu pekiştirme, ortama hoş olan bir uyarıcının eklenmesidir. Ödül verme olarak düşünülebilir. Davranışın tekrar edilme olasılığını artırır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81)

Soruda öğretmenin sınav sonuçlarına beşer puan eklediği öğrencilerin, derse düzenli devam edenler olduğu, yani ödüllendirildikleri görülmektedir.

(Cevap A)

23. Bir iş adamı, iş görüşmesi yapacağı kişileri etkilemek için görüşmeye yeni aldığı şık bir takım elbiseyi giyerek gitmiş, ancak görüşme başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bu olaydan sonra bu iş adamı iş görüşmelerine giderken yeni bir şey giymemeye özellikle dikkat etmeye başlamıştır. Edimsel koşullanma yaklaşımında, bu iş adamının iş görüşmelerine giderken yeni bir şey giymemeye özen göstermesi ne tür bir davranış olarak nitelendirilir?

A) Araçsal
B) Tepkisel
C) Batıl
D) Güdüsel
E) Rasyonel

ÇÖZÜM:

“İnsanlar bazı boş inançları da klasik koşullanma yoluyla öğrenirler. ... Örneğin başarılı olduğumuz sınavda kullandığımız kalemin bize şans getirdiğine inanıp diğer sınavlara da o kalemle girebiliriz. Batıl inançların ilk denemesi, ilk inanış klasik koşullanmadır, çünkü bilinçsiz bir katılım vardır. Ancak daha sonraki tekrarlar edimsel koşullanmaya girmektedir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.77)

Soruda verilen parçada da iş adamının iş görüşmesindeki başarısızlığını yeni bir elbise giymesine bağladığı, bundan sonraki görüşmelerine giderken yeni bir şey giymeme düşüncesinden anlaşılmaktadır. Yani iş adamı batıl bir düşünce (davranış) içerisinde.

(Cevap C)

24. Ücreti düzenli bir biçimde her haftanın son iş günü ödenen bir çalışan, diğer günlerde değil, sadece haftanın son iş gününde ücretini almak üzere muhasebe bürosuna gitmektedir. Bu durumda haftanın son iş günü söz konusu çalışanın muhasebe bürosuna gitme davranışını kontrol eden ne tür bir uyarıcıdır?

A) Koşulsuz
B) Ayırt edici
C) Pekiştirici
D) İtici
E) Özendirici

ÇÖZÜM:

“Ayırt etme, organizmanın benzer uyarıcıları birbirinden ayırt etmesi ve birine gösterdiği tepkiyi diğerine göstermemesinin sağlanması demektir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.76)

Soruda verilen parçada çalışanın her haftanın sadece son iş gününde muhasebe bürosuna gittiği, yani bu günü diğer günlerden ayırt ettiği görülmektedir. Genellemenin tersi olarak düşünülebilir ayırt etmeler de pekiştirmeler sonunda gerçekleşmektedir. Nitekim bu çalışan, ücretini düzenli bir şekilde haftanın son iş günü değil de farklı farklı zamanlarda alsaydı o zaman ayırt etme gerçekleşemezdi.

(Cevap B)

25. Öğrencilerine bir şey yedikten sonra el yıkama alışkanlığı kazandırmak isteyen bir anaokulu öğretmeni önceleri onların el yıkama davranışını her seferinde pekiştirmiş; öğrenciler alışkanlık kazandıktan sonra, el yıkama davranışını birkaç seferde bir pekiştirmeye başlamıştır. Bu öğretmenin, pekiştirme işlemini birkaç seferde bir yapmaya başlamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) El yıkama davranışını her seferinde pekiştirmenin güç olması
- B) El yıkama davranışının devam edip etmediğini görmek istemesi
- C) Hangi öğrencilerin el yıkama alışkanlığı kazandığını belirlemeye çalışması
- D) Davranışa süreklilik kazandırmada aralıklı pekiştirmenin daha etkili olduğunu bilmesi
- E) Sürekli pekiştirmenin, aralıklı pekiştirmeden daha etkili olup olmadığını öğrenmek istemesi

ÇÖZÜM:

"Etkililik açısından ikinci tarife değişken aralıklı tarifiedir. Çünkü organizma ne zaman pekiştirileceğini bilmediği için sürekli tetiktir. Tarifelerin etki sırasını şu şekilde belirtmek mümkündür: Değişken oranlı – Değişken aralıklı – Sabit oranlı – Sabit aralıklı – Sürekli pekiştirme tarifesidir" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.83)

Öğretmenin, pekiştirme işlemini birkaç seferde bir yapmaya başlamasındaki temel neden davranışa süreklilik kazandırmada etkili yani kazandırılan davranışın kaybolma ihtimalinin en az olduğu tarife olan aralıklı pekiştirmeye geçmesidir.

(Cevap D)

26. Bir futbol takımının teknik direktörü genç bir oyuncusunun kalabalık seyirci kitlesi önünde rahat oynamasını sağlamak için, onu önce küçük bir seyirci grubunun izlediği bir hazırlık maçında, sonra önemsiz bir lig maçında, daha sonra da giderek daha fazla seyircinin izlediği önemli maçlarda oynatıp her seferinde gösterdiği performansı sözel olarak pekiştirmiştir. Teknik direktörün bu uygulaması aşağıdakilerden hangisine bir örnektir?

- A) Uyarıcı genellemesi
- B) Olumlu pekiştirme
- C) Alışma
- D) Karşıt koşullama
- E) Kademeli yaklaşma

ÇÖZÜM:

"Kademeli yaklaştırma, organizmanın, istendik yönlü bir davranışa ulaştırılabilmesi amacıyla öncelikle çok kolay yapabileceği davranışlardan başlanarak yavaş yavaş daha zor davranışlara aşamalı (kademeli) olarak yönlendirildiği ve sonuçta istenen davranışın hedeflendiği yöntemdir." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Öğrenme Psikolojisi Ders Notları, s:43)

(Cevap E)

27. Bir çocuk anne-babasına istediklerini ağlayarak yaptırmaya çalışmakta, anne-baba ise çocuğun istediğini bazen yaparken bazen de ağlamasını duymazdan gelmektedir. Bu durumda, çocuğun istediklerini ağlayarak yaptırmaya çalışma davranışıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Olumsuz pekiştirildiği için benzer durumlarda tekrarlanma olasılığı artacaktır.
- B) Aralıklı pekiştirildiği için sönmeye karşı dirençli olacaktır.
- C) Bazen olumlu, bazen olumsuz pekiştirildiği için sönmeye karşı dirençsiz olacaktır.
- D) Her seferinde amacına ulaşmadığı için giderek azalacaktır.
- E) Bazen olumlu, bazen olumsuz pekiştirildiği için benzer durumlarda tekrarlanmayacaktır.

ÇÖZÜM:

Soruda verilen parça incelendiğinde, anne babanın çocuğun istediğini bazen yaptığı; (Pekiştiriliyor.) bazense duymazdan geldiği (Pekiştirme yok.) görülmektedir. Yani ebeveynlerin çocuklarının bu istenmedik davranışını (ağlayarak istediğini yaptırmak) bazen pekiştirip bazen pekiştirmedeği başka bir ifadeyle **aralıklı pekiştirme tarifesi** uyguladıkları görülmektedir.

Aralıklı pekiştirme tarifesiyile ilgili olarak;

Tarife	Açıklama	Yararı	Sakıncası
Değişken aralıklı	Davranış değişken zaman aralıkları sonunda pekiştirilir.	Çok yavaş kaybolur.	Çok yavaş yerleşir.

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.83'ten kısmen alınmıştır.)

Tablo incelendiğinde değişken aralıklı tarifenin çok yavaş kaybolduğu yani oldukça dirençli olduğu net bir şekilde belirtilmiştir.

(Cevap B)

ÇÖZÜM:

"Ceza, organizmada istenmeyen davranışı kaldırmak, söndürmek için verilir. Ceza, davranışı azaltmaya yöneliktir ve 'sakın bir daha yapma' mesajı verir. Ceza, organizmaya istemediği bir şeyin verilmesi ya da istediği bir şeyin verilmemesidir.

Eğitimciler ceza uygulamasını onaylamazlar; çünkü:

Ceza çoğu zaman, bir davranışı yapmamayı değil, yaptığı zaman yakalanmamayı öğretir; çünkü cezalandıran sürekli olarak öğrencinin yanında olmamaktadır.

Ceza bir davranışı yapmamayı öğretebilir; ama ne yapılacağını söylemez." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81-82)

Yapılan araştırmalarda, cezanın şiddetinin artırılmasının davranışı unutturma hızıyla ilgili hiçbir bağ kurulamayacağı görülmüştür. Zaten bu ifade, ceza mantığına da aykırıdır. Çünkü ceza hiçbir surette bir davranışı unutturmaz; en iyi ihtimalle belli bir süre için kuvvetli bir şekilde bastırabilir."

(Cevap D)

28. Öğrenmede cezanın rolüyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ceza uygulamanın bir yolu, istenmedik davranış sergileyen bir öğrenciyi sahip olduğu pekiştirici bir uyarıcıdan mahrum bırakmaktır.
- B) İstenmedik davranışı cezalandırılan bir öğrencinin bu davranışının gelecekte aynı koşullarda tekrarlanma olasılığı azalır.
- C) Ceza uygulamanın bir yolu, istenmedik bir davranış sergileyen öğrenciyi itici bir uyarıcıya maruz bırakmaktır.
- D) Ceza ne kadar şiddetli olursa cezalandırılan davranış o kadar çabuk unutulur.
- E) Ceza, sadece hangi davranışın uygun olmadığını öğretir.

29. Sınıfta dikkat çekmek için sürekli olarak espri yapan Serkan'ın bu davranışının sıklığı öğretmen ve arkadaşlarının esprileri duymazdan gelmeleri nedeniyle giderek azalmış ve sonuçta ortadan kalkmıştır. Ancak, bir süre sonra Serkan sınıfta tekrar espri yapmaya başlamıştır. Serkan'ın sınıfta tekrar espri yapmaya başlaması aşağıdaki edimsel koşullanma kavramlarından hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ara verme
- B) Alışma
- C) Aralıklı pekiştirme
- D) Sönme
- E) Kendiliğinden geri gelme

ÇÖZÜM:

"Sönmüş bir davranış, bir süre sonra tekrardan ortaya çıkabilir. Bu durum, kendiliğinden geri gelme olarak adlandırılır." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Öğrenme Psikolojisi Ders Notları s:107)

Soruda verilen parçada, Serkan'ın davranışının birinci aşamada görmezden gelme sonucu giderek azaldığı ve sonuçta ortadan kalktığı (sönme), ikinci aşamada ise bir süre sonra tekrardan ortaya çıktığı görülmektedir. Süreç, kendiliğinden geri gelme kavramına uygundur.

(Cevap E)

30. Ders dinlemek yerine oyun oynamak isteyen öğrencilerine sessiz bir biçimde ders dinleme alışkanlığı kazandırmayı amaçlayan bir ilköğretim 1. sınıf öğretmenin Premack ilkesinden yararlanarak izleyeceği yol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencilerine sessizce dersi dinledikleri takdirde oyun oynamalarına izin vereceğini söylemek
- B) Önce sessizce oturdukları her on dakika için öğrencilerine bir ödül verip daha sonra, ödül vermek için geçen süreyi giderek artırmak
- C) Öğrencilerine sınıfta sessiz bir biçimde oturup ders dinledikleri için ödüllendirilen modeller izletmek
- D) Öğrencilerine dersi dinlemeyip oyun oynadıkları takdirde yazı yazmayı öğrenemeyeceklerini anlatmak
- E) Öğrencilerine sessizce oturup ders dinlemedikleri takdirde cezalandırılacaklarını söylemek

ÇÖZÜM:

"Premack ilkesi, şartlı bir ilişkiyi belirtir:

"Eğer ..... yaparsan, ben de ..... yaparım."

Bu ilişki iki taraflıdır. Hakim taraf, ortaya bir koşul koyar. Diğer taraf bu koşulu yerine getirirse, ancak bu sayede isteğine kavuşabilir." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Öğrenme Psikolojisi Ders Notları s:111)

A seçeneğinde belirtilen 'dersi sessizce dinlerseniz.....oyun oynamanıza izin veririm' ifadesi premack ilkesine uygundur.

(Cevap A)

31. 5 yaşındaki Ali tüm uyarılara rağmen sofrada sürekli olarak konuşmaya, herkesin sözünü kesmeye ve küçük kardeşine sataşmaya devam eder. Bunun üzerine annesi Ali'yi, ilgisini çekebilecek hiçbir nesnenin bulunmadığı bir odaya göndererek 10 dakika süreyle orada kalmasını söyler. Ali'nin annesi aşağıdaki davranış kontrol ve değiştirme tekniklerinden hangisini kullanmaktadır?

- A) Sönmeye tabi tutma
- B) Ara verme
- C) Şekillendirme
- D) Olumsuz pekiştirme
- E) Kademeli yaklaşma

ÇÖZÜM:

Problem davranışların azaltılmasında kullanılan tekniklerden biri olan ara verme (time out), organizmanın tüm uyarıcılardan kısa bir süreliğine soyutlanacağı ortamlar oluşturmaktır.

Soruda ifade edilen olayda da Ali'nin davranışına 'ilgisini çekebilecek hiçbir nesnenin bulunmadığı bir odaya göndererek' ara verme amacı güdülmüştür.

(Cevap B)

32. I. Bilgisayarda bir saat oyun oynamasına izin verilen Muratcan kardeşiyle kavga ettiği için annesi tarafından oyun süresi yarım saate indirilmiştir.

II. Dersin dönem ödevini çok iyi yaptığı için, öğretmeni Okan'ın bir sonraki sözlü sınavdan muaf olmasına karar vermiştir.

Bu iki örneği açıklayan kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I II

- A) I. tip ceza Olumlu pekiştirme
- B) II. tip ceza Olumsuz pekiştirme
- C) I. tip ceza Olumsuz pekiştirme
- D) Olumsuz pekiştirme Olumlu pekiştirme
- E) II. tip ceza Olumlu pekiştirme

ÇÖZÜM:

"Ceza, organizmaya istemediği bir şeyin verilmesi (I. Tür ceza) ya da istediği bir şeyin verilmemesidir (II. Tür ceza). (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81) "Olumsuz pekiştirme; ortamdan hoş olmayan rahatsız edici bir uyarıcının çıkarılmasıyla, davranışın yapılma olasılığını arttırmaktır. ... Derse çok katılan bir öğrencinin sınavdan muaf tutulması olumsuz pekiştirmeye örnek olarak verilebilir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81)

Soruda birinci örnekte Muratcan'ın istediği bir şeyin (bir saat oyun oynamak) verilmediği, bunun yerine yarım saat oyun oynama izni verildiği görülmektedir. (II. Tip ceza) İkinci örnekte ise Okan'ın hoş olmayan bir uyarıcıdan (bir sonraki sözlü sınavı) muaf tutularak bu uyarıcının ortadan kaldırıldığı (Olumsuz pekiştirme) görülmektedir.

(Cevap B)

ÇÖZÜM:

"Genelleme, şartlı uyarıcının bir veya birkaç özelliğini taşıyan başka bir uyarıcıya karşı, şartlı tepkinin verilmesidir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.76)

Soruda belirtilen parçada Zafer'in eve geç kaldığı günlerde ilk başta söylediği yalana benzer yalanlar söyleyerek içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmaya çalıştığı görülmektedir. Yani Zafer benzer durumlarda aynı tepkiyi (yalan söyleme) göstermektedir.

(Cevap C)

33. Arkadaşlarıyla top oynamaya daldığı için eve geç dönen Zafer, öfkeyle kendisini azarlayan annesine ayağını incittiğini söyler. Bunun üzerine anne azarlamayı bırakarak ona şefkat gösterir. Bu olaydan sonra, Zafer derse geç kaldığı günlerde benzer bir yalan söyleyerek öğretmeninden azar işitmekten kurtulmaya çalışır. Zafer'in derse geç kaldığı günlerde öğretmenine yalan söyleyerek azar işitmekten kurtulmaya çalışması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Olumsuz aktarma
- B) Kaçınma
- C) Öğrenmenin genellenmesi
- D) I. tip ceza
- E) Ayırt etmeyi öğrenme

34. Arkadaşlarının kendisiyle alay etmesinden rahatsız olan bir ilköğretim okulu öğrencisi onları öğretmenine şikâyet etmiş ve öğretmeni duruma müdahale ederek arkadaşlarının onunla alay etmekten vazgeçmelerini sağlamıştır. Bu olaydan sonra, arkadaşları hoşlanmadığı bir davranışta bulunduğu öğrenci hemen öğretmenine başvurmaya başlamıştır. Öğrencinin arkadaşlarının kendisini rahatsız eden her davranışını öğretmene şikâyet etmeye başlaması aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Kendiliğinden geri gelme
- B) Karşıt tepki oluşturma
- C) Olumsuz pekiştirme
- D) Tepkisel koşullama
- E) Sosyal öğrenme

ÇÖZÜM:

"Olumsuz pekiştirme; ortamdan hoş olmayan rahatsız edici bir uyarıcının çıkarılmasıyla, davranışın yapılma olasılığını arttırmaktır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81)

Soruda, öğrencinin arkadaşlarının kendisiyle alay ettiği bir ortamdan, öğretmenine durumu bildirerek kurtulduğu belirtilmektedir. Yani öğrenci bu sayede rahatsız edici uyarıcı(lar)dan kurtulmuştur. (Olumsuz pekiştirme)

(Cevap C)

35. Bir öğretmen her yapılan ödevi bir ödülle pekiştirmek yerine bazen iki, bazen üç ödevi ödüllendirmektedir. Bu öğretmen aşağıdaki pekiştirme tarifelerinden hangisini kullanmaktadır?

- A) Sabit oranlı
- B) Sürekli
- C) Değişken zamanlı
- D) Sabit zamanlı
- E) Değişken oranlı

ÇÖZÜM:

Tarife	Açıklama	Yararı	Sakıncası
Değişken Oranlı	Farklı sayıda tekrar sonunda davranış pekiştirilir.	Çok yavaş kaybolur.	Çok yavaş yerleşir.

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.83'ten kısmen alınmıştır.)

Öğretmen bazen iki, bazen üç ödevi pekiştirmekte, yani farklı sayıda tekrar sonunda davranışı pekiştirmektedir.

(Cevap E)

36. Bir öğrencinin sürekli olarak bir yıl önceki müsamerede okuduğu şiiri hatırlaması nedeniyle, bu yılki müsamerede okuyacağı şiiri öğrenmekte güçlük çekmesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Örtük (gizil) öğrenme
- B) Bastırma
- C) Geriye ket vurma
- D) Amnezi
- E) İleriye ket vurma

ÇÖZÜM:

"İleriye Ket Vurma: Bu durumda önce öğrenilen bilgi, sonra öğrenilen bilgiyi engellemekte, öğrenmeyi ve geri getirmeyi zorlaştırmaktadır."(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.94)

Soruda önce öğrenilen bilginin (bir yıl önceki müsamerede okunan şiir) sonra öğrenilen bilgiyi (bu yılki müsamerede okuyacağı şiir) engellemekte olduğu görülmektedir.

(Cevap E)

37. İyi bir masa tenisi oyuncusu olan Aylin tenise başlamaya karar vermiştir. Aylin masa tenisi raketini kullanma becerisi sayesinde tenis raketiyle yapması gereken bazı vuruşları kolayca öğrenmiştir. Aylin'in bazı vuruşları kolayca öğrenmesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Aralıklı öğrenme
- B) İleriye ket vurma
- C) Öğrenmenin aktarılması
- D) Parçalara bölerek öğrenme
- E) Alışma

ÇÖZÜM:

"Destekleme (Aktarma):

Geriye Destekleme (Aktarma)

İleriye Destekleme (Aktarma): Önceki öğrenmelerin, sonra oluşan öğrenmeyi desteklemesine ileriye destekleme adı verilmektedir. Örneğin İtalyanca ve İspanyolca benzer dil yapısına sahiptir. Önce İspanyolca öğrenmek, daha sonra İtalyanca öğrenmeye yardım etmektedir. Bunun gibi, Latince'yi bilen bir kişi, İngilizce'yi daha kolay anlamakta ve konuşmaktadır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.94)

Soruda belirtilen parçada, masa tenisi raketini kullanma becerisinin yeni öğrenilecek olan tenisteki, tenis raketini kullanma becerisini desteklediğinden (kolaylaştırıldığından) bahsedilmiştir. Aylin, masa tenisindeki bilgisini, benzer bir alandaki başka bir spora aktarmıştır.

(Cevap C)

38. Başarısız birkaç sınavı-yanılmayı takiben bir problemin tüm bileşenlerinin ya da bileşenleri arasındaki ilişkilerin anlaşılması sonucunda aniden gerçekleşen öğrenme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilişsel harita oluşturma
- B) Kavram öğrenme
- C) Örtük (gizil) öğrenme
- D) Kavrayarak öğrenme
- E) Sınavı-yanılma yoluyla öğrenme

ÇÖZÜM:

"Çözülmesi gereken problemin öğeleri arasındaki ilişkinin birdenbire görülmesi ile gerçekleşen öğrenmedir. ... Kavrama yoluyla öğrenme 3 aşamada gerçekleşmektedir;

1. Hazırlık aşaması: Denemeler yapılır ama sonuca ulaşamaz.
2. Kuluçka \ bekleme dönemi
3. Sonucun birdenbire ortaya çıkması" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.93)

(Cevap D)

ÇÖZÜM:

"Dolaylı Pekiştirme: Öğretmenin sınıf içerisindeki bir öğrencisini, sormuş olduğu soruya doğru cevap vermesi nedeniyle ödüllendirmesi, ödüllendirdiği öğrenci için *olumlu pekiştirme* iken, diğer öğrenciler için de *dolaylı bir pekiştirme* oluşturmaktadır. Bu sayede diğer öğrenciler de ödül alabilmek amacıyla sorulara cevap vermek isteyeceklerdir."

Sosyal öğrenme kuramına göre, davranışlarımızın bir çoğu sosyal öğrenmenin sonucudur. Sınıftaki tüm öğrencileri tartışmaya katılma konusunda özendirmek isteyen bir öğretmen, istedik davranışı gerçekleştiren öğrencileri ödüllendirmeli, bu sayede diğer öğrencilerin de ödüle ulaşma adına bu davranışı (tartışmaya katılma) özendirmelidir.

(Cevap C)

39. Sınıftaki tüm öğrencileri derste yürütülen tartışmalara katılmaya özendirmek (motive etmek) isteyen bir öğretmen, sosyal öğrenme kuramlarına göre aşağıdaki yollardan hangisine başvurmalıdır?

- A) Sınıfta küçük tartışma grupları oluşturarak öğrencilere tartışma alışkanlığı kazandırmak
- B) Öğrenciler arasında olumlu sosyal bağlar oluşturmaya çalışmak
- C) Tartışmaya katılan öğrencileri diğer öğrenciler için model oluşturacak biçimde ödüllendirmek
- D) Tüm öğrencilerin ilgisini çekebilecek ilginç tartışma konuları bulmak
- E) Tartışmalara katılmayan öğrencilere ısrarla görüşlerini sorarak yavaş yavaş tartışmaya katılmaya alıştırmak

40. Sosyal öğrenme kuramına göre, aşağıdakilerden hangisi gözlem yoluyla öğrenmede rol oynayan süreçlerden biri değildir?

- A) Güdülenme
- B) Tekrar
- C) Zihinsel şema
- D) Hatırlama
- E) Dikkat

ÇÖZÜM:

"A. Bandura tarafından ortaya atılan bu modele göre, modelden öğrenmenin dört aşaması vardır: Dikkat süreci, hatırlama süreci, uygulama süreci, güdüleme süreci" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.86)

A. Bandura tarafından ortaya atılan sosyal öğrenme kuramına göre, 'tekrar' bu öğrenme türündeki süreçlerden biri değildir. Çünkü organizma her zaman için modelin davranışlarını tekrar etme eğiliminde değildir. Örneğin kırmızı ışıktaki geçişi için trafik polisinden ceza yiyen bir sürücüyü gören başka bir sürücü, bu durumu öğrenmek için tekrar etme eğiliminde olmayacaktır.

(Cevap B)

41. Yılan korkusu çoğu zaman, bireyin yılanla yüz yüze gelmesiyle değil yılanla karşılaşan kişilerin dehşete kapılmasını izlemesi sonucu oluşur. Bu durum aşağıdaki öğrenme türlerinden hangisine bir örnek oluşturabilir?

- A) Sınama-yanılma yoluyla öğrenme
- B) Edimsel koşullanma yoluyla öğrenme
- C) Örtük (gizil) öğrenme
- D) Kavrayarak öğrenme
- E) Dolaylı öğrenme

ÇÖZÜM:

"Dolaylı Duygu: Birçok duygu gözlem yoluyla kazanılır. Birçok insan doğrudan kendileri bir zarar görmedikleri halde fareden, kediden, yilandan hatta sınavdan korkarlar. Bu korkuların nedeni ise, söz konusu modellerin gözlenmesidir." (N. Senemoğlu, Gazi Kitabevi-2005, Gelişim Öğrenme ve Öğretim, s:221)

Sosyal öğrenme kuramının bir parçası olan 'dolaylı duygu', açıklamalardan da anlaşılacağı gibi **dolaylı öğrenme** ürünüdür.

(Cevap E)

ÇÖZÜM:

"Kaçınma-sakınma: Organizma için hoş olmayan olaylar yeni tepkilerin öğrenilmesine yol açar. Birey hoş olmayan durumu sonlandırmak için tepki oluşturmaya öğrenebilir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.78)

Öncüller incelendiğinde;

II ve III. Öncüllerin (ayırt etme ve olumsuz pekiştirme) edimsel koşullanma sürecinde rol oynadığı görülür. Öyle ki;

Şok jeneratörüne konan bir farenin hangi butona basarsa elektrik akımına yakalanacağını, hangi butona basarsa yiyecek elde edeceğini öğrenmesi; ayırt etme

Derse çok katılan bir öğrencinin sınavdan muaf tutulması yoluyla öğrencinin istenmedik durumdan nasıl kurtulacağını öğrenmesi; olumsuz pekiştirme örneğidir.

(Cevap C)

YEDİKLİM EĞİTİM SERİSİ

42. Kaçınma davranışının kazanılmasında, edimsel koşullanmayla ilgili,

- I. kademeli yaklaşma,
- II. ayırt etme,
- III. olumsuz pekiştirme,
- IV. sönme

süreçlerinden hangileri rol oynar?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

43. Dünyanın maddi ve manevi değerlerinin öğrenilmesinde klasik eserlerin önemini ve değişmeyen evrensel bir eğitim ilkesini savunan eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlerlemecilik
- B) Varoluşçuluk
- C) Esasicilik
- D) Daimîcilik
- E) Kurmacılık

ÇÖZÜM:

"Daimicilik görüşünün temel ilkeleri:

Değişmeyen evrensel bir eğitim

Büyük kitaplar eğitimi

Daimicilikte eğitimin amacı, rasyonel kişileri eğitmek, üstün zekalı kişiler yetiştirmek ve akıllı kişileri seçmektir. ... Temel vurgusu, klasik konular, edebi çözümler ve sabit bir program anlayışıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.193)

(Cevap D)

44. Davranışçı öğrenme kuramlarına dayalı öğretim programı tasarımlarına tepki olarak ortaya çıkan ve insan davranışlarının basit bir etki-tepki ilişkisinden çok daha karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ileri süren temel program tasarımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşantı merkezli
- B) Öğrenci merkezli
- C) Romantik
- D) Hümanistik
- E) Süreç merkezli

ÇÖZÜM:

"İnsancıl yaklaşım (hümanistik) öğrenmenin nasıl meydana geldiğinden çok, neyin öğrenilmesi ve nasıl bir ortamda öğretilmesi gerektiği üzerinde durur." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.93)

"Davranışçılar organizmanın her uyarıcıya bir tepki verdiği varsayımındadır. Bu yüzden onlara U-T kuramcıları ve çağrışımıcılar da denir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.71)

Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi, davranışçı öğrenmeciler öğrenmenin nasıl meydana geldiği üzerinde dururken, hümanistik düşünce öğrenmenin nasıl meydana geldiğinden ziyade, neyin öğrenilmesi gerektiği üzerinde durmuş ve davranışçılara bir tepki olarak ortaya çıkmıştır.

(Cevap D)

45. İnsani değerlerin incelenmesinde sanat ve ahlak konularını ele alan, insan eylemlerinde değerlerin çevre etkisiyle sonradan mı, yoksa doğuştan mı kazanıldığıyla uğraşan felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epistemoloji
- B) Ontoloji
- C) Aksiyoloji
- D) Metafizik
- E) Kozmoloji

ÇÖZÜM:

"Aksiyoloji (Değerler Felsefesi). [Axiology // Axiologie]: Ontoloji ve sansüalizme karşı olan aksiyoloji, değerler üzerinde her çeşit düşünceyi kabul eden felsefî bir doktrindir." (Doç. Dr. Ali Seyyar, Sosyal Sözlük)

(Cevap C)

46. Program geliştirme sürecinde toplumun beklenti ve ihtiyaçlarının dikkate alınmamasının yaratacağı en önemli güçlük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin topluma uyum sağlamasının zorlaşması
- B) Toplumsal değişimin yavaşlaması
- C) Eğitimde teknolojik imkânlardan yararlanılamaması
- D) Öğretmenlerin uygun yöntem ve teknikleri seçmelerinin güçleşmesi
- E) Yararlanılacak içerik miktarının değişmesi

ÇÖZÜM:

"...Toplumun değer, görüş ve isteklerine uygun olmalıdır. Eğitim kurumları toplumu meydana getiren bireylere, milli değerleri ve idealleri kazandırmakla görevlidir. Eğitim programları eğitim felsefesine uygun ve toplumun isteklerini gerçekleştirci nitelikte olmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.192)

İyi bir eğitim programının toplumun değer, görüş ve isteklerine uygun olmasındaki temel amaç, bu sayede toplumu oluşturan bireylerin tasarlanan programı kabullenmesidir. Aksi halde bireyler ve doğal olarak toplum bu programları kabul etmede güçlük yaşacak, bu durumun doğal bir sonucu olarak da bireylerin topluma uyumu zorlaşacaktır.

(Cevap A)

47. Bir ilköğretim okuluna yeni atanan bir öğretmenin derse gireceği sınıflar hakkında diğer öğretmenlerden, öğrenci dosyalarından ve rehber öğretmenden bilgi toplaması aşağıdakilerden özellikle hangisine bir örnek oluşturur?

- A) Ölçme-değerlendirme
- B) İhtiyaç analizine hazırlık
- C) Toplumsal değerlendirme
- D) Öğrenme ortamını belirleme
- E) Mesleki ve kişisel gelişimi planlama

ÇÖZÜM:

"İhtiyaç analizinin yapılması: İhtiyaç belirleme, program geliştirme çalışmalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu amaçla toplumun, bireyin ihtiyaçları ve konu alanıyla ilgili ihtiyaçlar belirlenir. ... İhtiyaç belirlemede şu sorulara cevap aranır: ... 2. Öğrencilerle ilgili veriler nelerdir? ..." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.199,200)

Bu öğretmenin derse gireceği sınıflar hakkında gerek diğer öğretmenlerden, gerek öğrenci dosyalarından, gerekse rehber öğretmenden bilgi toplaması ihtiyaç belirlemede cevap aranan, 'Öğrencilerle ilgili veriler nelerdir?' sorusunu yanıtlatabilmektedir; yani öğretmen ihtiyaç analizine hazırlık yapmaktadır.

(Cevap B)

ÇÖZÜM:

"Günümüzde genel olarak öğretim programlarında şu öğeler bulunmaktadır:

Amaçlar (Hedefler)

Davranışlar

Konular

Açıklamalar, ilkeler

Eğitim öğretim durumları

Değerlendirme"

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.197)

Öğretim planlamasında ilk olarak amaçların belirlenmesiyle başlanır. Yani kazanımlar neler olmalıdır? Daha sonra bu kazanımların içeriği ve nasıl kazandırılacağı soruları üzerinde durulur; bu sayede etkinlikler belirlenmiş olur (Konular, açıklamalar, ilkeler, eğitim öğretim durumları). Bu aşamanın ardından belirlenen kazanımların ne kadarının kazandırılabilirdiği değerlendirme aşamasıyla belirlenir; ancak bu aşamadan önce uygun ölçme araç ve yöntemlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

(Cevap B)

48. Öğretim planlamasında yer alan, I. kazanımların belirlenmesi,

II. ölçme araç ve yöntemlerinin belirlenmesi,

III. etkinliklerin belirlenmesi,

IV. öğretimin değerlendirilmesi

işlemleri aşağıdakilerin hangisinde sistematik olarak gerçekleştirilme sırasına göre verilmiştir?

- A) I, II, III, IV
- B) I, III, II, IV
- C) II, III, IV, I
- D) III, II, IV, I
- E) IV, III, II, I

49. İlköğretim okullarında uygulanmaya başlayan yeni programlar; bilimin yol göstericiliğini öne çıkaran, dünyadaki gelişmeleri dikkate alan katılımcı bir model olmayı hedeflemektedir. Bu nedenle bu programlarda günlük hayattan kopuk olmayan, öğrenci merkezli yaklaşımların uygulanması beklenmektedir. Yeni programların öğrencilere aşağıdaki alanların hangisinde beceri kazandırmayı hedeflemesi beklenmez?

- A) Öğretilenle yetinme
- B) Bilimsel araştırma yapma
- C) Problem çözme
- D) Bilgi teknolojilerini kullanma
- E) Yaratıcı düşünme

ÇÖZÜM:

"1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları şöyle ifade edilmiştir:

Türk Milletinin bütün fertlerini,

... Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

... hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, ... yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

... gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak...

Böylece bir yandan .... Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.201)

Milli Eğitim Temel Kanunu'ndan da anlaşılabilceği gibi, programlar öğrencilere bilimsel araştırma yapabilmeyi, problem çözme yeteneğine kavuşmalarını, bilgi teknolojilerini kullanabilmeyi, yaratıcı düşünce gücüne ulaşabilmelerini sağlamalıdır. Öğrenci merkezli yaklaşımlar hiçbir surette 'öğretilenle yetinme'yi gerektirmez. Tam tersine öğretilenle yetinmeyip araştırma yapmayı gerektirir.

(Cevap A)

50. Günümüzdeki eğitim anlayışına göre, aşağıdakilerden hangisi öğrenciye kazandırılmaya çalışılan önemli becerilerden biri değildir?

- A) Bilgiye ulaşma
- B) Bilgi üretme
- C) Bilgiyi paylaşma
- D) Bilgiyi yorumlama
- E) Bilgiyi ezberleme

ÇÖZÜM:

"Öğrenen merkezli program tasarımları: 20. yüzyılın başında insancıl felsefelerin eğitime etkisinin artmasıyla eğitim programlarının öğrenci merkezli olduğu ve konuların ona göre düzenlenmesi gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.196)

Günümüzdeki eğitim anlayışı öğrenen merkezli program tasarımlarına dayanmaktadır. Öğreneni merkeze alan tasarımlar bilginin durağanlığına değil, aktifliğine inanır; bu nedenle belleğe dayalı (ezber) eğitime karşıdır.

(Cevap E)

51. Aşağıdakilerden hangisi, öğretim programında, kazanımlarla etkinlikler arasındaki ilişkileri göstermek, öğrenme yaşantılarının seçilmesine ve uygun ölçme aracının geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla hazırlanır?

- A) Spiral sistem
- B) Yaşantı konisi
- C) Yıllık plan
- D) Gözlem formu
- E) Belirtke tablosu

ÇÖZÜM:

"Belirtke tablosunun işlevleri şunlardır:

Hedef içerik ilişkisini kurmak (konuların hangi hedef alanında gerçekleştirileceğini belirlemek.)

Dersin özel hedeflerinin hangilerinin daha önemli olduğunu göstermek.

Programın hedeflerinin niteliğini belirlemek.

Ölçme aracı için uygun sorular geliştirmek.

Eğitim durumlarını (öğrenme yaşantılarını) belirlemek." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.203)

(Cevap E)

52. Ortaöğretimde tarih, coğrafya, sosyoloji, biyoloji, fizik gibi derslerde ele alınan bazı konular ilköğretimin 4.-8. yıllarında fen ve teknoloji ve sosyal bilgiler dersleri içinde, ilk üç yılda ise hayat bilgisi dersi içinde ele alınır. Hayat bilgisi dersinin ele alınışı, aşağıdaki program tasarımı yaklaşımlarından hangisine bir örnektir?

- A) Disiplin B) Konu C) Geniş alan
D) Süreç E) Çekirdek

ÇÖZÜM:

"Geniş alan tasarımı: Konu merkezli tasarımların parçalanma ve bölünmelerdeki ayrılmalara çözüm amacıyla oluşturulmuştur. Bu tasarımın amacı, konuları mantığa uygun biçimde bir araya getirmektir. Bu şekilde farklı dersler olan tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji bir araya getirilerek sosyal bilgiler dersi oluşturulur. Üniversite düzeyinde ortaya çıkan bu yaklaşım daha çok ilköğretimde uygulanmaktadır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.93)

(Cevap C)

ÇÖZÜM:

"Programlı öğretimin gelişmesine edimsel koşullanmanın önemli temsilcilerinden Skinner'in önemli katkıları olmuştur. Öğretimi bireyselleştiren yöntemlerden biridir.

Programlı öğretimin ilkeleri:

Küçük adımlar ilkesi

Kademeli ilerleme ilkesi

Etkin katılım ilkesi

Başarı ilkesi

Bireysel hız ilkesi

Anında düzeltme ilkesi

Pekiştirme ilkesi" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.290,291)

(Cevap A)

YEDİKLİM EĞİTİM SERİSİ

53. Davranışçı eğilime sahip öğretmenlerin daha çok tercih ettiği ve pekiştirme ilkelerini temel alan, bilgi parçacıklarını adım adım düzenleyerek öğrenciyi ilerlemeye yönelten öğretme-öğrenme modeli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Programlı öğretim
B) Buluş yoluyla öğrenme
C) Tam öğrenme
D) Anlamlı öğrenme
E) Sunuş yoluyla öğrenme

54. Geliştirilen bir programda kazandırılmak istenen davranışlara ulaşıp ulaşılmadığı önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin süreç içindeki yaşantılarının ve öğrenme eksikleri veya güçlüklerinin saptanarak iyileştirici önlemlerin alınması gerekir. Bu amaçla yapılan değerlendirme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrenciyi tanıma amaçlı
B) Öğrenmeleri izleme amaçlı
C) Öğrenme düzeyini belirleme amaçlı
D) Ortama bakarak
E) Ürüne bakarak

ÇÖZÜM:

Soruda da belirtildiği gibi, programda kazandırılmak istenen davranışlara ulaşıp ulaşılmadığı, öğrencilerin süreç içindeki yaşantılarının ve öğrenme eksiklikleri, güçlükleri saptanarak belirlenebilir. Öğrencilerin süreç içindeki saptamaları ancak "öğrenciyi izleme" ile mümkündür.

(Cevap B)

55. Aşağıdakilerden hangisi, çağdaş eğitim anlayışıyla ilgili ilkelerden biri değildir?

- A) Her öğrenci öğrenebilir.
- B) Her öğrencinin öğrenme biçimi kendine özgüdür.
- C) Öğretim sürecinin merkezinde öğretmen yer alır.
- D) Öğrenmeyi öğrenme önemlidir.
- E) Öğrencinin deneyimlerinden yararlanılmalıdır.

ÇÖZÜM:

"Öğrenen merkezli program tasarımları: 20. yüzyılın başında insancıl felsefelerin eğitime etkisinin artmasıyla eğitim programlarının öğrenci merkezli olduğu ve konuların ona göre düzenlenmesi gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.196)

Açıklamalardan da anlaşılabilir gibi, çağdaş eğitim anlayışında öğretim sürecinin merkezinde öğretmen değil öğrenen (öğrenci) vardır.

(Cevap C)

56. Aşağıdakilerin hangisinde öğretmenin rolü daimicilik felsefesine göre belirlenmiştir?

- A) Geçmişten gelen kesin doğruları ve bilgiyi nesilden nesile aktarmak
- B) Bireyin doğrulara ulaşabilmesi için bizzat etkileşimde bulunmasını sağlamak
- C) Bireyde problem çözme becerilerini geliştirmek
- D) Bireyin özgür bir ortamda doğruya ve bilgiye kendisinin ulaşmasını sağlamak
- E) Gerekli bilgi ve doğruları bireyin yaşantısıyla ilişkilendirmesini sağlamak

ÇÖZÜM:

"Daimicilikte eğitimin amacı, rasyonel kişileri eğitmek, üstün zekalı kişiler yetiştirmek ve akıllı kişileri seçmektir. Bu amaca ulaşmak için öğretmen, öğrencilerin düşünmelerine yardımcı olmak zorundadır. ... Temel vurgusu klasik konular, edebi çözümlemeler ve sabit bir program anlayışıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.193)

Açıklamalardan da anlaşılabilir gibi öğretmen öğrencilerinin düşünmelerine yardımcı olmalı, felsefenin temel vurgusu olan klasik konular (geçmişten gelen kesin doğrular) üzerinde durmalıdır.

(Cevap A)

57. Öğrencilerin, kazandıkları bilgi ve becerileri toplumsal yaşam becerilerini geliştirme amacıyla kullanmaları için hazırlanmış bir öğretim programında aşağıdakilerden hangisinin öğrencilere kazandırılması beklenmez?

- A) Öz güven ve sorumluluk duygusu
- B) Yaşam boyunca öğrenme isteği
- C) Olumlu toplumsal beceriler
- D) Eleştirel düşünme ve karar verme becerileri
- E) Bireysel davranma

ÇÖZÜM:

"Günümüzde, eskiden olduğu gibi okullarda her çeşit bilgileri öğretmek yerine, öğrencilere içinde yaşadıkları hayata uyum göstermelerini sağlayacak bilgi ve becerilerin kazandırılmasına önem verilmektedir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.192)

Öğrencilere içinde yaşadıkları hayata uyum göstermelerini sağlayacak şekilde hazırlanan öğretim programları, öğrencilerin özgüven ve sorumluluk duygusunu geliştirici, öğrencide öğrenme isteği uyandırıcı, eleştirel düşünmeyi sağlayıcı, toplumsal becerileri kazandırıcı özelliktedir. Toplumsal yaşam becerilerini geliştirici öğretim programları 'bireysel davranma' beceresi yerine 'kubuşık (işbirliği içinde) davranma' yeterliğini kazandırır.

(Cevap E)

58. Akademik başarının düşük olmasının nedenleri üzerine yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, gençlerin çoğunlukla saat 15:00 ile 18:00 arasında riskli davranışlar gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, gençlerin okul sonrasında spor yapmaları, müzikle ilgilenmeleri ve toplum hizmetlerinde gönüllü olarak görev almaları, onların hem olumsuz deneyimler yaşamalarına engel olma hem de daha sağlıklı ve üretken bireyler olmalarına yardım etme açısından önem taşımaktadır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi gençlerin okul dışında katılacağı etkinliklerin amaçlarından biri olamaz?

- A) Kendilerini daha iyi tanıyıp yeteneklerini keşfetmelerini sağlama
- B) Planlı çalışma alışkanlığı kazandırma
- C) Farklı görüş ve anlayışları hoşgörüyle karşılamalarına yardımcı olma
- D) Yeni durum ve ortamlara uyum sağlamalarını kolaylaştırma
- E) Not ortalamalarını yükseltme olanağı sağlama

ÇÖZÜM:

Gerek soruda belirtilen parçadan, gerekse soru kökünden de anlaşılabileceği gibi, özellikle vurgulanan ifade 'okul dışı etkinlikler'dir. Okul dışı etkinliklerin temel amacı, bireyin kendisini daha iyi anlaması, potansiyellerinin farkına varmasıdır. A, B, C ve D seçeneklerinde bu temel amaca bağlı diğer etkinlikler dile getirilirken, E seçeneğinde belirtilen 'Not ortalamalarını yükseltme olanağı sağlama' ifadesi, direkt olarak okul içi çalışmalarla bağlantılıdır.

(Cevap E)

59. Aşağıdakilerden hangisi çağdaş anlayışa göre geliştirilen öğretim programının özelliklerinden biri değildir?

- A) Öğretimde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması
- B) Öğrencilerin düşünmeye, paylaşmaya ve soru sormaya özendirilmesi
- C) Millî değerleri kaybetmeden evrensel değerlerin benimsenmesi
- D) Öğrencilerin birbirleriyle aynı olduklarının varsayılması
- E) Öğrencilerin toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmaya yönlendirilmesi

ÇÖZÜM:

"Çağdaş öğretim yöntemlerinin özelliklerinden biri, insanlar arasındaki ilgi, yetenek ve öğrenme hızı gibi farklılıkları kabul etmesidir. İnsanların aynı yaşta olması, onların aynı bilişsel, duyuşsal ve devinsel gelişime sahip olduklarını göstermemektedir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.290)

"Günümüzde, eskiden olduğu gibi okullarda her çeşit bilgileri öğretmek yerine, öğrencilere içinde yaşadıkları hayata uyum göstermelerini sağlayacak bilgi ve becerilerin kazandırılmasına önem verilmektedir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.192)

"Öğrenen merkezli program tasarımları: 20. yüzyılın başında insancıl felsefelerin eğitime etkisinin artmasıyla eğitim programlarının öğrenci merkezli olduğu ve konuların ona göre düzenlenmesi gerektiği görüşü ortaya çıkmıştır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.196)

Çağdaş anlayışa göre geliştirilen öğretim programlarının temelinde öğrenci vardır. Bu temelin özünü, her öğrencinin farklı bir birey olduğu ve öğretimin de bu anlayışa göre düzenlenmesi gerekliliği oluşturur. Bu nedenle, "öğrencilerin birbiriyle aynı olduklarının varsayılması" tekdüze, kalıplaşmış, esneklikten uzak bir öğretim programını doğuracağı için çağdaş anlayışa ters düşmektedir.

(Cevap D)

60. Okuma güçlüğü olan öğrencisiyle sınıf içinde özel olarak ilgilendiğinde, işlemesi gereken konuları zamanında bitiremeyeceğini düşünen bir öğretmenin kullanabileceği en uygun yöntem veya teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oyun
- B) Bireyselleştirilmiş öğretim
- C) Soru-cevap
- D) Drama
- E) Mikro öğretim

ÇÖZÜM:

"Bireysel öğretim yöntemlerinin özelliklerinden biri, insanlar arasındaki ilgi, yetenek ve öğrenme hızı gibi farklılıkları kabul etmesidir. ... Ayrıca bu yöntem hızlı ve yavaş öğrenen öğrencilere ek fırsatlar sunar." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.290)

Açıklamalardan da anlaşılabilceği gibi, sınıf içinde öğrenme hızları açısından farklılıkların olduğu durumlarda, bireysel öğretim yöntemleriyle öğretim verimlidir.

(Cevap B)

61. Öğrencilerin, karşılaştıkları toplumsal durumlar için yaratıcı çözüm yollarını nasıl ürettikleri hakkında bilgi edinmek isteyen bir öğretmen, aşağıdaki öğretme-öğrenme yaklaşımlarının hangisini öncelikle tercih etmelidir?

- A) Sunuş yoluyla öğrenme
- B) Probleme dayalı öğrenme
- C) Tam öğrenme
- D) Buluş yoluyla öğrenme
- E) Bireyselleştirilmiş öğretim

ÇÖZÜM:

"Problem çözme yöntemi (Probleme dayalı öğrenme) gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin araştırılması, problemin çözümünde zihinsel ve psikomotor olarak aktif olmayı gerektiren bir yöntemdir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.288)

Probleme dayalı öğrenme, öğrencilerin bilgi yığınlarını ezberlemek yerine, gerçek hayatta karşılaşılan toplumsal durumların çözüm yolları üzerinde durur, öğrencilerin sorumluluklarını geliştirir, onların başarısız oldukları durumlarda da öğrenme imkanına sahip olmalarını sağlar.

(Cevap B)

62. Eleştirel düşünme becerisini kazanan öğrencilerin aşağıdakilerden hangisini yapması beklenmez?

- A) Bir konu hakkındaki fikirleri olduğu gibi kabullenme
- B) Mantıklı sonuçlara ulaşabilmek için bilginin sentezini yapma
- C) Yeni sorular veya problemler bulmak için bilgiyi kullanma
- D) Bir konu hakkındaki farklı görüşleri irdeleme
- E) Problemin çözümüne ulaşmak için farklı açılardan muhakeme yapma

ÇÖZÜM:

"Eleştirel düşünme önyargıların, varsayımların, sunulan her türlü bilginin sınıandığı ve değerlendirildiği; farklı yönlerinin ve sonuçlarının tartışıldığı ve sonunda bir karara varmayı hedefleyen bir düşünce biçimidir." (Dr. Yılmaz ARGÜDEN)

Açıklamada da belirtildiği gibi, eleştirel düşünme becerisini kazanan bireyler, önyargıları, varsayımları, sunulan her türlü bilgiyi sınıar, değerlendirir; (A) seçeneğinde belirtildiği gibi, bir konu hakkındaki fikirleri olduğu gibi kabullenmez.

(Cevap A)

63. Nükleer santrallerin kurulmasıyla ilgili farklı görüşler vardır. Öğrencilerin bu farklı görüşleri ortaya çıkarmalarını sağlamada öğretmenin kullanacağı en etkili yöntem veya teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaratıcı drama
- B) Soru-cevap
- C) Gösteri
- D) Altı şapka tekniği
- E) Analoji

ÇÖZÜM:

"Altı şapkalı düşünce tekniği, Edward de Bono tarafından geliştirilmiş bir grup tartışma tekniğidir. Düşünme öğretiminde kullanılır. Bu teknik ile öğrenci, karşılaştığı bir olay veya olgunun tek yönünün değil, birçok yönünün olduğunu görür. Amaç, olaya at gözlüğü ile bakmanın önüne geçmektir. Birey, olayın tek yönüne takılıp kalmaz." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.291)

Açıklamada da ifade edildiği gibi, bir olayla ilgili tek bir yön yerine, çok sayıda görüşün ortaya çıkarılmasında kullanılabilecek en etkili teknik, altı şapka tekniğidir.

(Cevap D)

ÇÖZÜM:

Sosyal kulüplerin amacı, öğrencilere erken yaşlarda sorumluluk almayı, takım ruhunu kazandırmayı ve liderliği öğretmektir. Önemli olan öğrencilerin bir görevi zorla yapması değil, istediği görevi severek yapması, sosyal kulübün içine katılarak sorumluluk almayı, düşüncelerini paylaşmayı öğrenmesidir.

"Öğrencilerde sosyal beceri olmalıdır. Öğrencilerde ekip çalışması, karar verme, liderlik, karşılıklı güven ve anlaşmazlıkları çözmek gibi sosyal becerilerin oluşmasında öğretmen rehberlik yapmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.280)

Yapılan açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi, sosyal kulüpler bir yandan sosyal (kişiler arası) gelişimi sağlarken, bir yandan da bireyin sorumluluk, liderlik gibi kişisel özelliklerini geliştirmektedir.

(Cevap E)

65. Aşağıdakilerden hangisi öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan geliştirmelerine olanak sağlayan etkinliklerden biri değildir?

- A) Dersleriyle ilgili öz değerlendirme yapmaları
- B) Alanlarıyla ilgili yayınları izlemeleri
- C) Meslektaşlarıyla sınıf-içi problemlere çözüm aramaları
- D) Öğrencilerden, öğretmenlerini değerlendirmelerini istemeleri
- E) Alıştıkları öğretim yöntemlerine bağlı kalmaları

ÇÖZÜM:

"Öğretmenler genellikle en etkili kullandıkları yöntemleri tercih etmekte, hedeflerine, kullanımını çok iyi bildikleri yöntemlerle çok daha kolay ulaşabileceklerini düşündüklerinden, her öğretim durumunda ve her eğitsel etkinlikte aynı yöntemleri kullanmak eğilimi göstermektedirler." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.285)

Fakat açıklamada da belirtildiği gibi, öğretmenlerin öğretim durumu ya da eğitsel etkinliğin içeriğine bakmaksızın çok iyi bildikleri (alıştıkları) öğretim yöntemlerine bağlı kalmaları bir yandan bu yöntemle uyumlayan eğitsel etkinliklerin başarısızlıkla sonuçlanmasına bir yandan da öğretmenin mesleki açıdan yerinde saymasına, kendini geliştirememesine neden olmaktadır.

(Cevap E)

YEDİİKLİM EĞİTİM SERİSİ

64. Bazı öğrencilerin diğerlerine göre daha sıkılgan ve utangaç olabildiği durumlarda sosyal kulüpler önemli bir işlevi yerine getirebilir. Bu tür öğrencilerin ders dışı etkinliklere yönlendirilmesi,

I. bilişsel,

II. sayısal,

III. kişisel,

IV. pratik,

V. kişiler arası

yeterliklerden özellikle hangilerini geliştirmeyi amaçlar?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve V
- E) III ve V

66. Öğrenmelerin etkili ve kalıcı olmasını sağlamak isteyen bir öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması uygun **değildir**?

- A) Konuyu olabildiğince kısa ve öz olarak sunması
- B) Olabildiğince fazla duyu organına hitap etmesi
- C) Konuyu güncel yaşamdan örneklerle desteklemesi
- D) Öğrenilecek davranışa uygun etkinlikler seçmesi
- E) Konuyu problem çözme şeklinde ele alması

ÇÖZÜM:

“Öğretme-öğrenme sürecinde ne kadar çok duyu organına hitap edilirse, o kadar etkili bir öğrenme gerçekleşir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.271)

“Öğrencilerin yaşadıkları hayatın gerçekleriyle karşı karşıya gelmeleri ve yakın çevre, ülke ve dünyada gelişen olaylara karşı ilgi duymalarını sağlamak için ders konularıyla aktüel (güncel) olay ve sorunlar arasında ilişki kurularak dersin işlenmesini öngörmektedir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.269)

“Konuya-seviyeye uygunluk ilkelerini esas alan pratik ve ekonomik öğretim yöntemleri geliştirilmelidir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.269)

“Problem Çözme Yöntemi: Bilim ve teknolojide meydana gelen hızlı değişimler okulda öğrenilen bilgileri kısa zamanda etkisiz hale getirmektedir. Kısa sürede eskiyecek ve işe yaramaz hale gelecek bilgiyi insanlara kazandırmak yerine, onlara bilgiyi kazanma yolları öğretilmelidir.”

Açıklamalarda da belirtildiği gibi, B, C, D ve E seçenekleri etkili ve kalıcı bir öğrenme için gereklidir. Ancak A seçeneğinde belirtilen ‘Konuyu olabildiğince kısa ve öz olarak sunmak’ öğrenmenin etkili ve kalıcı olmasındaki temel bir unsur olarak görülemez. Bir konunun öğretimi için süre ne az olmalıdır ne de çok. Çünkü her ikisinin de sakıncalı yönleri vardır. Önemli olan her konuyu, konu için yeterli olan ortalama sürede vermektir.

(Cevap A)

67. Oya öğretmen, doğal sayılar konusunu işlerken öğrencilerinden konuya ilişkin örnekler vermelerini ister. Ahmet’in verdiği örneği çok beğenir ve ona gülümser. Oya öğretmen Ahmet’e gülümsediğinde,

- I. ipucu,
- II. dönüt,
- III. pekiştirme,
- IV. düzeltme

işlevlerinden hangilerini yerine getirmekte olabilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

ÇÖZÜM:

“Olumlu pekiştirme, ortama hoş olan bir uyarıcının eklenmesidir. Ödül verme olarak düşünülebilir. Davranışın tekrar edilme olasılığını artırır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.81)

Oya öğretmenin Ahmet’e gülümsemesinde bir yandan **pekiştirme** bir yandan da verdiği cevabın doğruluğunu bildiren bir geribildirim **dönüt** vardır. Zira dönütler daima sözlü olarak bildirilmez. Gülümseme, ‘ok’ işareti yapma, kafa sallama gibi bedensel hareketler de dönüt olarak kullanılabilir.

(Cevap C)

68. Mustafa öğretmen Ayşe'nin sosyal bilgiler dersinde sonuç çıkarmakta zorlandığını fark eder. Ayşe'nin bu dersle ilgili yaşantıları hakkında hafta boyunca notlar tutmasını, hafta sonunda ise bu notları gözden geçirerek kendine ait bir "problem çözme modeli" geliştirmesini ister. Bu modelini daha da geliştirebilmek için fikir üretmesini, farklı problemlerde hangi farklı yaklaşımları izlediğini yazmasını ve hangi yöntemlerin gerçekten işine yaradığını, hangilerinin ise hiç yaramadığını düşünmesini söyler. Çoklu zekâ kuramına göre Mustafa öğretmen öğrencisinin hangi zekâ alanının gelişmesine yardımcı olmaktadır?

- A) Sözel zekâ
- B) İçsel zekâ
- C) Görsel zekâ
- D) Mantıksal zekâ
- E) Sosyal zekâ

ÇÖZÜM:

"Mantıksal zeka... Bu zeka biçimi gelişmiş olan insanlar nesneleri tanımlamada, analiz etmede ve problem çözmede başarılıdır. Bilimsel ve mantıksal düşünme, objektif gözlem yapma, sayıları etkili kullanma, elde edilen verilerden sonuç çıkartma, ayırt etme, sınıflama, genelleme, yargıya varma ve hipotez kurma yeteneklerini içerir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.283)

(Cevap D)

69. Öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin, öğretmenlerin nasıl öğretmeleri gerektiği konusunda önemli bir etkisi vardır. Bilgi, öğretenden öğrenene doğrudan aktarılmamalı, bunun yerine öğrenen tarafından yapılandırılmalıdır. Öğrenci, bilgiye doğrudan ulaşmak yerine deneyimleriyle bilgiyi özümsemelidir.

Bu görüşün dayandığı eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daimicilik
- B) Esasicilik
- C) İlerlemecilik
- D) Kurmacılık
- E) Varoluşçuluk

ÇÖZÜM:

"İlerlemecilik eğitim felsefesinde, demokratik ve sosyal hayatı geliştirmek eğitimin amacını oluşturur. Bu felsefeye göre öğretmen, problem çözme ve bilimsel araştırmalara yol gösterici bir konumdadır. İlerlemeciliğe göre, hümanistik (insancıl) bir eğitim ve radikal eğitim reformu gereklidir. ... Öğretimde problem çözme yöntemi esas alınmalıdır. Okul yaşama hazırlıktan çok, yaşamın kendisi olmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.194)

(Cevap C)

70. İletişim konusunda "haberleşme" üzerinde duran bir öğretmenin, öğrencileri postaneye götürüp haberleşme türlerini uygulamalı olarak göstermesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çevreyi tanıtmak
- B) Somut yaşantılar sağlamak
- C) İş birliğini geliştirmek
- D) Sınıf ortamından farklı yerde ders işlemek
- E) Öğrenci katılımını sağlamak

ÇÖZÜM:

"Somuttan Soyuta İlkesi: Öğrenciler tarafından konunun gözle görülmesi, elle tutulması, parçalara ayrılması öğrenilmesini kolaylaştırır. Öğretimde somut ile başlanması ve yavaş yavaş soyuta gidilmesi gerekmektedir. Örneğin sevgi kavramı, sınıfta bir anne-çocuk getirerek, aralarındaki ilişkiler somutlaştırılarak anlatılmaya çalışılır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.270)

(Cevap B)

71. Aşağıdakilerden hangisi iş birlikli öğrenme sürecinde kazandırılmak istenen özelliklerden biri değildir?

- A) Etkili iletişim becerisi
- B) Başkalarının düşüncelerine saygı gösterme
- C) Çok yönlü düşünme
- D) Benmerkezci düşünme
- E) Olumlu bağımlılık

ÇÖZÜM:

“Öğrenciler arasında bağlılık olmalıdır. Öğrenciler birbirinin başarısını önemsemeli, bilgiyi paylaşmalı, birbirini desteklemeli ve birlikte sevinmelidir. ... Bu yaklaşımda öğrenciler birbirlerinden öğrenirler. Soru sorma, cevaplama, düşünme ve tartışma olduğu için öğrenciler aktiftir. Birlikte çalışıldığı için toplumsal değer ve demokratik değerleri kazandırır. Ayrıca öğrencinin kendine güvenini ve motivasyonunu artırdığı görülmüştür.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.280)

Açıklamalardan da anlaşılabilirceği gibi, iş birliği öğrenme D seçeneğinde belirtildiğinin aksine bireyi benmerkezci düşünce biçiminden kurtarır, sosyalleşme sürecini sağlar.

(Cevap D)

72. Aşağıdakilerden hangisi, “yaşam becerileri”nin bireylere yardımcı olması beklenen öncelikli alanlarından biri değildir?

- A) İş hayatındaki görevlerini yapma
- B) Kişiler arası iletişim kurma
- C) Başka becerileri öğrenme
- D) Bilgiyi hatırlama
- E) Değişime ayak uydurabilme

ÇÖZÜM:

“Yaşam becerileri bireye, arkadaşlık, korkular, saygı, hoşgörü, yardımseverlik, sağlıklı beslenme, görgü kuralları, ahlak, empati, motivasyon ve yaratıcılık alanlarında destek sağlar.” (Silverman, Linda Kreger, (1994) “The Moral Sensitivity of Gifted Children and the Evolution of the Society”)

D seçeneğinde belirtilen ‘bilgiyi hatırlama’, ‘bilgiyi işleme kuramı’ alanı içerisinde değerlendirilebilen bir ifadedir.

(Cevap B)

73. Öğrenci merkezli bir öğretim programında aşağıdakilerden hangisine yer verilmesi beklenmez?

- A) Öğrencilerin sınıf içinde yaptıkları ile yaşamları arasında bağ kurmalarına olanak sağlanması
- B) Öğrencilerin, eğitim deneyimlerini zenginleştirebilmek için ders dışı etkinliklere katılıp öğrenme süreçlerinde sorumluluk almaları
- C) Ailenin, çocuğun katıldığı ders içi ve ders dışı etkinlikleri takip edip gereken desteği sağlaması
- D) Öğretmenin, öğrencilerini ders dışında da öğrenmeye, araştırmaya ve inceleme yapmaya yönlendirmesi
- E) Öğretmenin, öğrencilere kendi deneyimlerini aktarması ve onlardan bu deneyimleri kullanmalarını istemesi

ÇÖZÜM:

Soruda öğrenci merkezli, öğretim programının özelliklerinden olmayan seçenek istenmektedir.

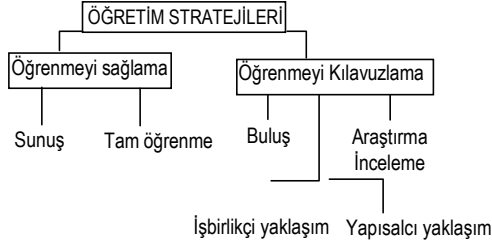
Öğrenci merkezli öğretim programlarında “birey bilgiyi, duyu organları vasıtasıyla edindiği şekliyle anlamlandırır ve oluşturur.” Bu nedenle E seçeneğinde belirtilen, ‘öğretmenin kendi deneyimlerini aktarması ve onlardan bu deneyimleri kullanmalarını istemesi’ bilginin direkt olarak sunulduğu, öğrencinin anlamlandırmasına fırsat tanımayan bir ifadedir; bu nedenle öğrenci merkezli bir programın özelliklerine uymamaktadır. *(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.281)

(Cevap E)

74. Aşağıdaki öğretme-öğrenme yaklaşımlarından hangisi, karşısında belirtilen becerinin kazandırılması için etkili bir yöntem değildir?

Öğretme - öğrenme yaklaşımı**Beceri**

A) Örnek olay incelemeye	Problem çözme dayalı öğretim
B) Sunuş yoluyla öğretim	İş birliği öğrenme
C) Bilimsel araştırma	Eleştirel düşünme yoluyla öğrenme
D) Buluş yoluyla öğretim	Yansıtıcı düşünme
E) Proje tabanlı öğretim	Bilimsel yöntem süreç becerileri

ÇÖZÜM:

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.275)

A, C, D ve E seçeneklerinde bir öğretme-öğrenme yaklaşımına ait beceriler verilirken, B seçeneğinde 'beceri' başlığı altında başka bir 'öğretme-öğrenme yaklaşımı' verilmiştir.

(Cevap B)

75. Problem çözme becerisini geliştirmede aşağıdakilerden hangisi başlangıç aşaması olarak ele alınmalıdır?

- A) Çözüm önerileri üretilmesi
- B) Çözüm önerilerinden en uygun olanın denenmesi
- C) Problemle ilgili bilgi toplanması
- D) Problemin parçalarının neler olduğunun belirlenmesi
- E) Problemin tanımlanması

ÇÖZÜM:

"Problem çözme yönteminin basamakları:

Problemin hissedilmesi ve belirlenmesi

Problemin tanımlanması ve sınırlandırılması

Problemle ilgili bilgilerin toplanması

Problemin çözümünüyle ilgili hipotezler ileri sürme

Belirlenen çözüm yollarının uygulanması

Problemin çözülmesi ve sonuca varılması"

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.288)

(Cevap E)

76. Matematik dersinde pergel kullanmayı öğretmek bir öğretmen, öğrencilerin psiko-motor alandaki öğrenmelerini gerçekleştirmek amacıyla aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmalıdır?

- A) Soru-cevap
- B) Gösterip yaptırma
- C) Örnek olay
- D) Proje
- E) Tartışma

ÇÖZÜM:

"Gösterip yaptırma yöntemi, bir işlemin uygulanmasını, bir araç gerecin çalıştırılmasını vb. önce gösterip açıklama daha sonra da öğrenciye uygulama yaptırma yoluyla öğretme yoludur. Gösteri aşaması öğretmen, yaptırma aşaması öğrenci merkezlidir. Daha çok devinışsel (psikomotor) alan hedeflerini kazandırmada kullanılsa da, bilişsel alan hedeflerini gerçekleştirmede de kullanılmaktadır (Demirel, 2002)."

(Cevap B)

77. Sınıfta matematik problemlerini çözmede başarılı olan bir öğrenci bakkaldan yaptığı alışverişlerde para üstünü hesaplamada güçlük çekmektedir. Aşağıdakilerden hangisi bu öğrencinin durumunu en iyi açıklamaktadır?

- A) Sınıfta edinilen bilgilerin günlük yaşama taşınamaması
- B) Sınıf-içi etkinliklerin öğrencinin düzeyine uygun olmaması
- C) Öğrencinin sayısal becerilerinin yetersiz olması
- D) Sınıf-içi etkinliklerde öğrenci farklılıklarının dikkate alınmaması
- E) Sınıf ortamının öğrenmeyi destekleyici bir şekilde düzenlenmemesi

ÇÖZÜM:

"Somuttan Soyuta İlkesi: Öğrenciler tarafından konunun gözle görülmesi, elle tutulması, parçalara ayrılması öğrenilmesini kolaylaştırır. Öğretimde somut ile başlanması ve yavaş yavaş soyuta gidilmesi gerekmektedir. Örneğin sevgi kavramı, sınıfta bir anne-çocuk getirerek, aralarındaki ilişkiler somutlaştırılarak anlatılmaya çalışılır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.270)

Soru kökünde de belirtildiği gibi, sınıfta matematik problemlerini çözebilen bir öğrenci, bakkaldan yaptığı alışverişlerde para üstünü hesaplamada güçlük çekmektedir. Bu durumun temel nedeni, öğrencinin somut yaşantılarla karşılaştırılmamış olması, yani Matematiği sadece soyut olarak işleyip, gündelik yaşama taşıyamamasıdır. Oysa ki etkin bir öğretim sürecinde Matematik gibi soyut içerikli dersler, mümkün olduğunca somut yaşantılarla öğretilmelidir.

(Cevap A)

78. "Çevremizi Tanıyalım" konusunda sırayla "Bölgemiz, İlimiz, Yurdumuz, İlçemiz" ile ilgili çalışmalar yaptıran bir öğretmen, bu dersin içeriğinin düzenlenmesinde hangi ilkeye aykırı davranmıştır?

- A) Somuttan soyuta
- B) Basitten karmaşığa
- C) Günümüzden geçmişe
- D) Bütünden parçaya
- E) Yakından uzağa

ÇÖZÜM:

"Yakından Uzağa İlkesi: İşlenecek konuların seçilmesinde ve öğretiminde yakın yerden uzağa, yakın zamandan uzak zamana doğru bir düzen izlenmesidir. Örneğin, köyde bir ilkokulda, öğretmenin kamu yönetimi kademelerini anlatırken köy muhtarını örnek vererek, Cumhurbaşkanına kadar anlatması bu ilkeyi uyguladığını gösterir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.271)

Soruda, öğretmenin sırasıyla 'Bölgemiz, İlimiz, Yurdumuz, İlçemiz' şeklinde çalışmalar yaptırdığı belirtilmektedir. Ancak, açıklamada da belirtildiği gibi öğretmenin bu konuyu yakın yerden uzağa yani 'İlçemiz, İlimiz, Bölgemiz, Yurdumuz' şeklinde işlemesi gerekirdi.

(Cevap E)

79. Öğrencilerin bireysel farklılıklarının belirlenmesinde öğretmenlerin izleyebileceği en etkili yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gözlem yapmak
- B) Anket uygulamak
- C) Velilerle görüşmek
- D) Okul yönetimine sormak
- E) Akran değerlendirmesi yaptırmak

ÇÖZÜM:

"Gözlem: Rehberlik ve psikolojik danışma ortamında genel olarak bireylerin değişik ortamlarda çeşitli davranışları hakkında onları gözlemleme yoluyla bilgi toplama tekniğidir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.340)

Öğrencilerin bireysel farklılıklarının belirlenmesinde, temel görev öğretmenlere düşmektedir. Çünkü öğrencilerle birinci aşamada sürekli olarak iç içe olan kişi öğretmendir. Süreç boyunca çoğunlukla gelişigüzel, bazense sistematik gözlem yoluyla bu farklılıklar etkili bir şekilde belirlenebilir.

(Cevap A)

80. Sınıf içinde karşılaşılan bir probleme çözüm bulunabilmesi öncelikle aşağıdakilerden hangisinin tam ve doğru olarak yapılmasına bağlıdır?

- A) Problemin çözüm yollarının tartışılması
- B) Probleme ilişkin bilgi ve bulguların toplanması
- C) Problemin yarattığı olumsuz etkilerin azaltılması
- D) Problemin çevresel etkilerinin sınırlandırılması
- E) Benzer problemlerin çözümünün örnek alınması

ÇÖZÜM:

“Öğretmen, öğrencilerinin karşılaştıkları problemleri çözmelerine ve karar vermelerine yardımcı olabilmek için şu basamakların izlenmesini sağlayabilir (Yeşilyaprak, 2000):

Amaçların belirlenmesi,

Amaçlara ulaşmak için alternatif yolların belirlenmesi,

Hangi alternatifin daha uygun olduğunu saptamak için doğru ve yeterli bilgilerin toplanması,

Toplanan bilgilerin ışığında en uygun görülen alternatifin seçilmesi ve uygulamaya konması,

Seçilen alternatifin amaca ulaşmada işe yarayıp yaramadığının değerlendirmesi,

Eğer amaca ulaşmadı ise 4. basamağa dönerek yeni bir alternatifin seçilip uygulamaya konması.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.348)

Soru kökü dikkatle incelendiğinde, soru kökünün, “sınıf içinde karşılaşılan bir probleme çözüm bulunabilmesi için öncelikle aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?” şeklinde değil, ‘öncelikle aşağıdakilerden hangisinin tam ve doğru olarak yapılmasına bağlıdır?’ şeklinde olduğu görülmektedir.

Yani bu soru, probleme çözüm bulmada bir işlem basamağı sorusu değil, önem sırası sorusudur.

Nitekim açıklamadan da anlaşılabilceği gibi gerek amaçların belirlenmesi, gerekse amaçlara ulaşmak için alternatif yolların belirlenmesi, doğru ve yeterli bilgi toplanmadığı sürece herhangi bir işe yaramamaktadır.

(Cevap B)

81. Sınıf-içi düzeni bozan ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kuramayan bir öğrencinin sorununun üstesinden gelebilmesi için öğretmen aşağıdaki tutumlardan hangisini sergilemelidir?

- A) Olumsuz davranışın nedenlerini inceleyerek tutarlı tepkiler verme
- B) Olumsuz davranışı eleştirerek ilke ve kurallar koyma
- C) Ailenin soruna çözüm bulmasını isteme
- D) Sınıftaki diğer öğrencilerin yardımıyla sorunu çözme
- E) Olumsuz davranışı görmezden gelerek zamana bırakma

ÇÖZÜM:

Soru kökünde, sınıf-içi düzeni bozan ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kuramayan bir öğrencinin ‘sorunun üstesinden gelebilmesi için’ öğretmenin hangi tutumu sergilemesi gerektiği istenmiştir. Kuvvetli çeldiricilerden biri olan (E) seçeneğinde belirtilen ‘Olumsuz davranışı görmezden gelerek zamana bırakma’ **sönmeye** yönelik bir davranıştır; öğrencinin sorunun üstesinden gelebilmesini sağlamaz, sadece mevcut olumsuz durumun, yani sınıf içi düzenin bozulmasının önüne geçebilir. Öğrencinin arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurabilmesini sağlamaz. Bu sorunun üstesinden gelinebilmesi için, öğretmenin, öğrencisinin olumsuz davranışlarının nedenlerini incelemesi ve tutarlı tepkiler vermesi gerekmektedir.

(Cevap A)

82. Belgin öğretmen öğrencilerinden, “Nasıl bir okul düşlerdiniz?” sorusuna karşılık olarak özgün ve yaratıcı fikir, öneri ve değerlendirmeleri açıkça ve akıllarına ilk geldiği şekilde söylemelerini ister. Öğretmen, öğrencilerin birbirlerinin söylediklerinden çağrışım yaparak buldukları çok sayıda fikri tahtaya listeler ve dersine bu şekilde devam eder. Belgin öğretmen, aşağıdaki yöntem veya tekniklerin hangisinden yararlanmaktadır?

- A) Yaratıcı drama
- B) Örnek olay incelemesi
- C) Beyin fırtınası
- D) Problem çözme
- E) Soru-cevap

ÇÖZÜM:

“Beyin Fırtınası Tekniği: Yaratıcı problem çözme gücünü geliştirmeyi amaçlayan bir tartışma tekniğidir. Bir konuya çözüm getirmek, karar vermek ve hayal yoluyla düşünce üretmek için kullanılır. Fikir üretme ve fikirlerin değerlendirilmesi olmak üzere iki aşaması vardır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.292)

(Cevap C)

83. Mikro öğretimde,

- I. dersin video kayıtlarının izlenmesi,
- II. dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi,
- III. ders planının hazırlanması,
- IV. dersin değerlendirilmesinin grup tarafından yapılması,
- V. dersin işlenmesi ve videoya kaydedilmesi

basamakları hangi sırayla uygulanır?

- A) I, III, IV, II, V
- B) III, IV, V, I, II
- C) III, V, I, IV, II
- D) IV, III, V, I, II
- E) IV, V, I, II, III

ÇÖZÜM:

"Mikro öğretim: ... Öğretmen adayı seçtiği konuyu planlar ve öğretir. Bu süreç kameraya kaydedilir ve bundan izlenerek araya dönüt ve düzeltme verilir. Öğretmen adayı gelen eleştiriler doğrultusunda dersini ve etkinliklerini yeniden planlayarak yeniden öğretir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.292)

Açıklamadan da anlaşılacağı gibi mikro öğretim süreci sırasıyla;

Ders planının hazırlanması

Dersin işlenmesi ve videoya kaydedilmesi

Dersin video kayıtlarının izlenmesi

Dersin değerlendirmesinin grup tarafından yapılması

Dersin tekrar hazırlanıp işlenmesi

Basamaklarından oluşmaktadır.

(Cevap C)

84. Bir öğretim programında hedefler ve kazanımlara yer verilmesinin en önemli amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğrencileri güdülemek
- B) Öğrencilere dönüt sağlamak
- C) Öğrenciyi değerlendirmek
- D) Öğretimi planlı hale getirmek
- E) Öğretmeni değerlendirmek

ÇÖZÜM:

"Günümüzde genel olarak öğretim programlarında şu öğeler bulunmaktadır:

Amaçlar (Hedefler)

Davranışlar

Konular

Açıklamalar, ilkeler

Eğitim öğretim durumları

Değerlendirme" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.197)

Bir öğretim programında hedefler ve kazanımlara yer verilmesindeki temel amaç, hedeflerin ve kazanımların en başta belirlenerek, öğretimin de bu amaçla önceden planlanması yani öğretim sürecinin planlı hale getirilmesidir.

(Cevap D)

85. I. Matematik sorularının %75'ini, fizik sorularının da %60'ını doğru cevaplayan öğrenciler bu dersleri başarmış sayılır.

II. İlk iki sorudan alınabilecek en yüksek puan 25'tir.

III. Sınavda 65'in altında puan alan öğrenciler dersi tekrar ederler.

IV. Türkçe ve matematik derslerinden başarısız olan öğrenciler bir sonraki döneme devam edemezler.

Yukarıdakilerden hangileri birer değerlendirme ölçütünü ifade etmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

ÇÖZÜM:

“Ölçme sonuçlarını karşılaştırdığımız ya da kıyasladığımız sabit değere kriter (ölçüt) denir. Ölçüt, mutlak ölçüt ve bağıl ölçüt olmak üzere iki türdür. Bu ölçütlere dayalı olarak da mutlak değerlendirme ya da bağıl değerlendirme yapılır.” (Yılmaz, 1998)

Açıklamadan da anlaşılabilir gibi, ölçütten bahsedebilmemiz için, kıyaslamamız yapılacağı, önceden belirlenmiş sabit bir değer olmalıdır. II. Öncül dışındaki diğer öncüllerin tümünde (I. Öncülde %75 ve %60, III. Öncülde 65 puan, III. Öncülde hangi derslerden başarılı olunması gerekliliği) böylesi bir değer vardır.

(Cevap E)

86. Aşağıdaki öğrenci özelliklerinden hangisi doğrudan ölçülebilir?

- A) Zekâ puanı
- B) Boy uzunluğu
- C) Derse karşı tutum
- D) Yetenek
- E) Ders başarısı

ÇÖZÜM:

“Ölçülen özellik ile ölçmede kullanılan aracın niteliği aynı ise bu tür ölçmeler doğrudan ölçmedir. ... Örnekler:

Ayşe'nin boyu 1,50 cm'dir.

Elif'in 17 tane kalem var.

Ömer 48 kg ağırlığındadır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.125-126)

Açıklamada da belirtildiği gibi, **doğrudan** ölçmenin şartı, ölçülen özellik ile ölçmede kullanılan aracın niteliğinin aynı olmasıdır. Boy uzunluğunda, ölçülen özellik uzunluktur, ölçmede kullanılan araç da yine başka bir uzunluktur.

(Cevap B)

87. İş birliğine dayalı bir öğrenme uygulamasında gruplar öğrencilerin soyadlarının baş harfleri kullanılarak oluşturulmuştur. Bu uygulamadaki gruplara ayırma, bir ölçme işlemi olarak kabul edilirse kullanılan ölçek türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıralama
- B) Eşit oranlı
- C) Sınıflama
- D) Dereceleme
- E) Eşit aralıklı

ÇÖZÜM:

“Sınıflama Ölçekleri (Adlandırma): Varlıkları belli bir yönden birbirine benzeyip benzemediğine göre gruplara ayırmaktır. Yani; belli bir yönden birbirine benzeyenlerin aynı sınıfa konulmasıdır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.127)

Soruda belirtilen parçada, öğrenciler gruplara ayrılırken soyadlarının baş harflerine göre birbirine benzeyip benzemediklerine bakılmıştır.

(Cevap C)

88. Yabancı dil sınavında Duru 80, Berke 40 puan almıştır. Duru'nun yabancı dil bilgisinin Berke'nin yabancı dil bilgisinin iki katı kadar olduğunu öne süren bir kişi, bu ölçme sonuçlarının aşağıdaki ölçek türlerinin hangisiyle elde edildiğini kabul etmektedir?

- A) Eşit aralıklı
- B) Sıralama
- C) Dereceleme
- D) Sınıflama
- E) Eşit oranlı

ÇÖZÜM:

"Oranlı ölçekle yapılan ölçme sonuçları üzerinde oranlama yapılabilir. Uzunluk ölçümleri oranlı ölçeklerle yapılabilir. Ahmet 2 metre kardeşi Ayşe 1 metre boyunda ise, Ahmet kardeşinin iki katı uzunluğundadır denebilir. Başarı, zeka, tutum vb. özelliklerin ölçüm sonuçları ise eşit aralıklı ölçek ile yapıldığı için sonuçları oranlanamaz. Ali testten 100, Tolga 50 almışsa Ali iki kat daha fazla biliyor denemez." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.128)

Açıklamada çok net bir şekilde, ölçme sonuçları üzerinde oranlamanın 'oranlı' ölçekle yapılabileceği belirtilmektedir. Soru kökündeki gibi bir ifadeyi kullanan kişi, (Duru'nun yabancı dil bilgisinin Berke'nin yabancı dil bilgisinin iki katı kadar olduğunu öne sürmesi) bu ifadesi yanlış olmasına karşın, 'eşit oranlı' ölçek türüyle bu sonucun elde edildiğini kabul etmektedir.

(Cevap E)

89. Aşağıdakilerden hangisi bağıl değerlendirmede kullanılan bir ölçüt değildir?

- A) Sınıftaki diğer öğrencilerin başarıları
- B) İzlenen programın hedefleri
- C) Öğrencinin yeteneği
- D) Ülke çapındaki normlar
- E) Öğrencinin sınıf içindeki başarı sırası

ÇÖZÜM:

Bağıl değerlendirmedeki bir ölçütten söz edebilmek için, bu ölçütün belli bir gruba dayalı olması gerekmektedir. Seçenekler incelendiğinde A, C, D ve E seçeneklerinin belli bir gruba dayalı olduğu ya da kendiyile eşdeğer bir gruba göre eşleştirilebileceği görülmektedir.

(Cevap B)

90. Bilişsel alan sınıflamasına göre, aşağıdaki kazanımlardan hangisi diğerlerinden daha yüksek düzeyde zihinsel beceri gerektirir?

- A) Bir olaya yol açmış olabilecek nedenleri sayma
- B) Yapılan tanıma uygun örnek verme
- C) Probleme, yeni ve orijinal bir çözüm yolu bulma
- D) Verileri tablo ya da grafikte gösterme
- E) Şekil ve bilgilere dayanarak açıklama yapma

ÇÖZÜM:

"Bilişsel alan basamakları:

Bilgi: Terimler, kavramlar, olgular, araç-gereç, alışılar, yönelimler, ölçütler, yöntem, ilke, kuram, yapı bilgisi

Kavrama: Çevirme, yorumlama, öteleme (kestirim, tahmin)

Uygulama:

Analiz: Ögelere, ilişkilere, örgütleme ilkelerine dönük analiz

Sentez: Özgün bir iletişim içeriği oluşturma, bir plan ya da işlemler takımı önerisi ortaya koyma, bir soyut ilişkiler takımı geliştirme

Değerlendirme: İç ve dış ölçütlere göre değerlendirme" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.206)

Açıklamada da görülebileceği gibi bilişsel alan sınıflamasına göre en yüksek düzey 'değerlendirme'dir. Ancak seçeneklerde değerlendirmeye ilişkin bir şık yoktur. Değerlendirmeden bir alttaki basamak 'özgün' lüğü dile getiren 'sentez' basamağıdır. C seçeneğinde belirtilen 'Probleme, yeni ve orijinal bir çözüm yolu bulma' özgünlüğü belirtmektedir.

(Cevap C)

91. Aşağıdakilerden hangisi yazılı yoklamalarda puanlama güvenilirliğini artırmaya yönelik önlemlerden biri değildir?

- A) Puanlamayı birden fazla puanlayıcının yapması ve verilen puanların ortalamasının alınması
- B) Bir soruya öğrencilerin tümünün verdiği cevaplar puanlandıktan sonra diğer soruya geçilmesi
- C) Cevabın değişik bölümlerine verilecek puanların ayrı ayrı belirlenmesi
- D) Öğrencinin sınıf-ıçi etkileşimiyle ilgili puanının sınav puanlarına katılması
- E) Puanlama için ayrıntılı yönergelerin bulunduğu cevap anahtarının kullanılması

ÇÖZÜM:

Öğrenci kimlikleri gizlenmeli.

Öğrencinin diğer cevaplarından etkilenmemek için sorular tüm öğrenciler için sırayla puanlanmalı. (İlk önce tüm öğrencilerin 1. soruları sonra 2. soruları)

Birden fazla puanlayıcı kullanılabilir.

Puanlama anahtarı hazırlanarak, her sorunun kaç puan olduğu belirtilmeli" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.140141)

Öğrencinin sınıf-ıçi etkileşimiyle ilgili puanının sınav puanlarına katılması, puanlayıcı yanlılığının bir göstergesi olarak kabul edilir ve ölçme sonucunun güvenilirliğini artırmak bir yana, düşürecektir.

(Cevap D)

92. Çoktan seçmeli bir test maddesini cevaplayan bir kişinin çeldiricileri eleyerek doğru cevaba ulaşmasında, aşağıdakilerden hangisi belirleyici olmalıdır?

- A) İfadelerin, kök ifadesiyle tutarlılığı
- B) Seçeneklerin soyutluk-somutluk derecesi
- C) Yoklanan davranışın öğrenilmiş olması
- D) Seçeneklerin birbirini içerip içermemesi
- E) İfadelerin kısalık ve uzunluğu

ÇÖZÜM:

"Çoktan seçmeli sınavlarda öğrencinin vereceği cevap seçeneklerle sınırlandığı için üst düzey davranışları ölçemez. Bununla birlikte çok sorudan oluştuğu için kapsamı geniş, gerek geçerliği gerekse güvenilirliği yüksektir. Ancak çoktan seçmeli bir sınav hazırlanırken, test maddelerinin tamamının öğrenilmiş konulardan oluştuğundan emin olmak gereklidir. ..." (Yediiklim Eğitim Kurumları, Ölçme-Değerlendirme Ders Notları, s:82)

(Cevap C)

93. Test maddesinde, ders kitabından aynen alınan ifadelerin kullanılması eğitimsel doğurguları açısından nasıl bir etki yaratır?

- A) Maddeyle yoklanan davranış hatırlama düzeyinde kalır.
- B) Kitabı okumamış öğrenci maddeyi kesinlikle cevaplayamaz.
- C) Maddenin anahtarlanması kolaylaşır.
- D) Maddenin okunup anlaşılması zorlaşır.
- E) Maddede gereksiz ipuçları bulunmaz.

ÇÖZÜM:

"Çoktan Seçmeli Sınavların Yararlı Yönleri:

... 3. Her türlü bilgiyi ölçer. (bilgi-kavrama-uygulama-analiz)" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.142)

Bir test maddesinin, ders kitabından aynen alınan ifadelerin kullanılmasıyla oluşması halinde, çoktan seçmeli testlerin en büyük avantajlarından biri olan "her türlü bilgiyi ölçmesi" kullanılmamış olacaktır. Çünkü böylesi bir test maddesi, ders kitabını okuyan öğrencinin okuduğunu hatırlayıp hatırlamadığını ölçmekten öteye gitmeyecektir.

(Cevap A)

94. Bir firmaya eleman almak amacıyla yapılan bir sınav için, "Oldukça geçerli bir sınav yapıldı." Diyen bir uzman sınavın hangi özelliğini ifade etmektedir?

- A) Zor olduğunu
- B) Adayların yeteneklerine uygun olduğunu
- C) Objektif olduğunu
- D) Kolay olduğunu
- E) İşteki başarıyı yansıtacak yapıda olduğunu

ÇÖZÜM:

"Geçerlik: Bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği başka herhangi bir özellik ile karıştırmadan, doğru olarak ölçebilme derecesidir. Bir ölçme aracının geliştirilmiş bulunduğu konuda amaca hizmet etmesidir."

(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s:133)

Açıklamadan da anlaşılacağı gibi, sınavın oldukça geçerli olduğunu söyleyen bir uzman, sınavın ölçmeyi amaçladığı özelliği (işteki başarı) net olarak ölçebildiğini belirtmiştir.

(Cevap E)

95. Hazırladığı testin güvenilirliğini artırmak isteyen bir öğretmen öncelikle aşağıdakilerden hangisini sağlamaya çalışmalıdır?

- A) Testteki soruların ve seçeneklerin dil bilgisi kurallarına uygun olmasını
- B) Soruların açık, net ve anlaşılır olmasını
- C) Seçenekler ile soru kökünün ifade bakımından birbirleriyle tutarlı olmasını
- D) Test kapsamında ölçülmek istenilen her özelliğe ait soru bulunmasını
- E) Seçeneklerin birbirine eşit ya da yakın uzunlukta olmasını

ÇÖZÜM:

"Bir testin güvenilirliğini nasıl artırırız?

Sorular açık anlaşılır bir biçimde yazılmış ve kesin, belli cevaplar isteyen türde olmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.138)

Hazırladığı testin güvenilirliğini artırmak isteyen bir öğretmenin **ilk yapacağı** iş, soruların açık, net ve anlaşılır olmasını sağlamaktır. Çünkü daha soruların hazırlanması aşamasında, kapalı, yanlış ya da okuyandan okuyana farklı anlaşılmaya müsait şekilde hazırlanan sorular testin güvenilirliğini büyük oranda etkilemektedir.

(Cevap B)

96. Bir öğretmen fen bilgisi öğretiminde performans değerlendirme yaklaşımını kullanmanın öğrencilerin bilimsel yöntem süreç becerilerine etkisini incelemektedir. Bu araştırmadaki bağımlı değişken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel yöntem süreç becerileri
- B) Fen bilgisi dersi
- C) Öğretmen
- D) Öğrenciler
- E) Performans değerlendirme

ÇÖZÜM:

"Bağımsız Değişken: Bir araştırmada etkisi incelenen, yani SEBEP durumunda olan değişken bağımsız değişkendir.

Bağımlı Değişken: Bir araştırmada olayın SONUCU durumunda olan, yani bağımsız değişkene bağlı olarak ortaya çıkan sonuçtur.

Örneğin: Sigara içenler, kansere yakalanır.

(Sigara: Bağımsız değişken

Kansere yakalanma: Bağımlı değişken)" Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.145)

Soruda;

Bağımsız değişken: Performans değerlendirme (etkisi incelenen değişken)

Bağımlı değişken: Bilimsel yöntem süreç becerileri (Bağımsız değişkene bağlı olarak ortaya çıkan sonuç).(Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.206)

(Cevap A)

97. Rubrikler, süreç ya da ürün değerlendirmede, çeşitli becerileri tanımlayan dereceli puanlama anahtarlarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi rubrikler oluşturulurken dikkat edilmesi gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişim düzeylerini belirlemek
- B) Değerlendirme sırasında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almak
- C) Her konu ve alan için standart bir form geliştirmek
- D) Geliştirirken alanda birden fazla uzman kişinin görüşünü almak
- E) Öğrencilerde kazandırılması istenilen özellikleri belirlemek

ÇÖZÜM:

Rubrik uygulamasının daha verimli olabilmesi için bazı noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Öncelikle öğrenciler, rubrik uygulamasını ve kullanım amacını anlamaya ihtiyaç duymaktadır. Sınıfta rubrik uygulaması yapmadan önce rubriğin ne olduğu ve amacı açıklanmalı ve küçük bir uygulama yapılmalıdır. Öğrencilerin, değerlendirme yaparken her zaman çok iyi olmadıkları görülmektedir. Kendi arkadaşlarını değerlendirirken acımasız, kendilerini değerlendirirken aldatıcı olabilmektedirler. Bunun önüne geçmek için; öğrencilere çalışmanın değeri ve önemi iyi anlatılmalı ve pratik yapmaları sağlanmalıdır (Falchikov 1986). Diğer bir önemli nokta da rubriklerin sadece puan verme araçları olmadıklarıdır. Rubriklerin değerlendirme işlevleri olduğu kadar, öğrenme ve öğretme işlevleri de bulunmaktadır (Andrade 2005).

(Cevap B)

98. Öğrencinin belirli bir süreçteki gelişimini incelemek amacıyla geliştirilen bireysel gelişim dosyalarının değerlendirilmesine “Portfolyo Değerlendirme” adı verilir. Buna göre, portfolyo değerlendirme sürecinde öğrencilerden aşağıdakilerin hangisini yapmaları beklenmez?

- A) Süreç içerisindeki gelişimlerini yansıtacak günlükler oluşturmaları
- B) Dersle ilgili beklentilerini ortaya koydukları bir değerlendirme raporu hazırlamaları
- C) Kendi kendilerini değerlendirdikleri öz değerlendirme formunu doldurmaları
- D) Arkadaşlarıyla ilgili duygu ve düşüncelerini yansıttıkları akran değerlendirme formunu doldurmaları
- E) Derste işlenen konularla ilgili sorular yazmaları

ÇÖZÜM:

“Portfolyo Değerlendirme: Öğrencilerin dönem içindeki derslerle ilgili tüm etkinliklerinin içerisinde belli bir amaca yönelik olan ve öğretmenler rehberliğinde seçerek yaptıkları örnek çalışmalardan oluşan dosyalardır. ... Portfolyo değerlendirmesinde amaç öğrenciyi tüm özellikleriyle bir bütün olarak tanımak ve öğrencinin kendisini tanımasını sağlamaktır. Öğrenci bu değerlendirme sürecinde bizzat sorumluluk alır ve kendini daha iyi tanımaya çalışır.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.131)

Açıklamada da belirtildiği gibi, portfolyo değerlendirme sürecinde öğrenci de bizzat sorumluluk alır; bu sorumluluk öğrencinin kendini daha iyi tanımaya çalışmasına yöneliktir. Fakat (E) seçeneğinde belirtildiği gibi, öğrencinin derste işlenen konularla ilgili sorular yazması, portfolyo değerlendirmenin amaçlarıyla ilgili değildir.

(Cevap E)

99. Bir grup öğrencinin tarih, coğrafya, felsefe ve yabancı dil testlerinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

DERS	Tarih	Coğrafya	Felsefe	Yabancı Dil
Tarih	1,00	0,60	0,85	-0,35
Coğrafya	0,60	1,00	0,40	-0,25
Felsefe	0,85	0,40	1,00	0,30
Yabancı Dil	-0,35	-0,25	0,30	1,00

Bu tablodaki bilgilere dayanarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılabilir?

- A) Yabancı dil testi en düşük ortalamaya sahiptir.
- B) Öğrenciler tarih ve coğrafya derslerinde çok başarılıdır.
- C) Felsefe ve yabancı dil testleri çok farklı özellikleri ölçmektedir.
- D) En yüksek ilişki felsefe ile tarih puanları arasındadır.
- E) En düşük ilişki tarih ile yabancı dil puanları arasındadır.

ÇÖZÜM:

DERS	Tarih	Coğrafya	Felsefe	Yabancı Dil
Tarih	1,00	0,60	0,85	-0,35
Coğrafya	0,60	1,00	0,40	-0,25
Felsefe	0,85	0,40	1,00	0,30
Yabancı Dil	-0,35	-0,25	0,30	1,00

D seçeneğinde de belirtildiği gibi, en yüksek ilişkinin 'Tarih' ile 'Felsefe' dersleri arasında olduğu görülmektedir. Bu ilişki diğer derslerde;

- Tarih / Coğrafya : 0,60

- Tarih / Yabancı Dil : -0,35

şeklinde olduğu, tablodan anlaşılmaktadır.

(Cevap D)

100. – 102. SORULARI AŞAĞIDAKİ BİLGİLERE GÖRE CEVAPLAYINIZ. DİKKAT! HER SORUYU BİRBİRİNDEN BAĞIMSIZ OLARAK CEVAPLAYINIZ.

	A	B	C	D	E	Boş	N
Üst Grup	18	30	10	10	10	22	100
Alt Grup	2	26	15	14	10	33	100

100.Yukarıda analizi verilen maddede doğru cevap hangi seçenekte olursa ayırt edicilik en yüksek olur?

- A) A B) B C) C D) D E) E

ÇÖZÜM:

"Madde Ayırcılık (Ayırt Etme) Gücü: Maddenin (sorunun) bilen ile bilmeyen öğrenciyi ayırt etme derecesidir. Üst ve alt grupta bir soruya doğru cevap veren öğrenciler arasındaki farkın, toplam öğrenci sayısına bölünmesiyle madde ayırt edicilik gücü bulunur." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.147)

$$A \rightarrow (18-2)/100=0,16$$

$$B \rightarrow (30-26)/100=0,04$$

$$C \rightarrow (10-15)/100=-0,05$$

$$D \rightarrow (10-14)/100=-0,04$$

$$E \rightarrow (10-10)/100=0,00$$

(Cevap A)

101.Yukarıda analizi verilen maddenin doğru cevabı E ise, madde ayırcılık gücü indeksi kaç olur?

- A) 0,00 B) 0,10 C) 0,16 D) 0,20 E) 1,00

ÇÖZÜM:

100. sorunun çözümünde de belirtildiği gibi, analizi verilen maddenin doğru cevabı (E) seçeneği kabul edilirse, ayırcılık gücü indeksi 0,00 olacaktır.

(Cevap A)

102.Yukarıdaki madde analizi tablosunda verilen bilgilere dayanarak, bu madde hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) A seçeneği çeldirici ise, beklenen yönde çalışmıştır.
- B) Maddeyi üst ve alt gruplardan eşit sayıda aday cevaplamıştır.
- C) B seçeneği çeldirici ise, çok az kişiyi çeldirmiştir.
- D) Doğru cevap C ise, soru negatif ayırıcıdır.
- E) Seçeneklerin tümü dengeli bir şekilde çalışmıştır.

ÇÖZÜM:

100. sorunun çözümünde de belirtildiği gibi, analizi verilen maddede (C) ve (D) seçeneklerinde soru negatif ayırıcıdır.

(Cevap D)

103.Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlamak ve uygulanmasını izlemek, aşağıdakilerden hangisinin görevidir?

- A) Okul müdürü
- B) Müdür yardımcısı
- C) Koordinatör psikolojik danışman
- D) Psikolojik danışman
- E) Sınıf rehber öğretmeni

ÇÖZÜM:

“Okul Müdürünün Görevleri:

c. Okulun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlar ve uygulanmasını izler.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.345)

(Cevap A)

104.Aşağıdakilerden hangisi rehberlik anlayışının temelini oluşturan ilkelere biri değildir?

- A) Öğrenci merkezlilik
- B) Profesyonellik
- C) Kurum amaç ve ihtiyaçlarına uygunluk
- D) Gönüllülük
- E) Koruyuculuk

ÇÖZÜM:

“Rehberlik ve Psikolojik Danışmanın İlkeleri:

Rehberliğin temelinde insan hak ve sorumlulukları ile yakından ilgili demokratik ve insancıl bir anlayış vardır.

Rehberlik uygulamalarında öğrenci ile yakından ilgili herkesin anlayış ve işbirliği içinde çalışması gerekir.

Rehberlik anlayışı, her türlü çalışması ile öğrenciyi merkeze alan bir eğitim sistemini öngörür.

Rehberlik yardımının esası, öğrencilerin kişiliklerini daha iyi anlamalarını, problemlerine çözüm yolları bulmada onların kendi kendilerine yeter bir duruma gelmelerini sağlamaktır.

Rehberlik bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal olan bütün kapasitelerini kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda en uygun bir düzeyde geliştirmesi için öğrencilere yardım etmelidir.

Öğrencilere rehberlik yardımı verirken onları değişik yönleri ile tanımak gerekir.

Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun olan alanlarda yoğunlaştırılmalıdır.

Rehberlik hizmetleri, planlı, programlı, örgütlenmiş bir biçimde ve profesyonel bir düzeyde sunulmalıdır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde gizlilik esastır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri hem bireye hem de topluma karşı sorumludur.

P.D.R hizmetleri eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde diğer fonksiyonlarla rehberlik, ahenk içinde yürütülmelidir.” (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.315, 316)

Rehberlik anlayışının temelini oluşturan ilkelere de anlaşılabileceği gibi, rehberliğin ‘koruyuculuk’ gibi bir ilkesi kesinlikle yoktur. Çünkü koruyuculuk bireyi rehberliğe bağımlı hale getirir. Oysa rehberliğin nihai amacı, birey yerine kararlar vermek, bireyin problemlerini çözmek değil, bireyin kendini

gerçekleştirmesi suretiyle, kendi kararlarını verebileceğini, sorunlarına kendisinin çözüm yolu bulabileceğini bireye göstermektir.

(Cevap E)

105. Bireyi çok yönlü olarak geliştirmeye dayanan psikolojik danışma ve rehberlik sürecinin öğrenci açısından anlamı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çevresiyle iş birliği kurma
- B) Toplum beklentilerine cevap verme
- C) Kendini anlama ve değerlendirme
- D) Hedefleri yükseltme
- E) Kişisel sınırlarını zorlama

ÇÖZÜM:

"Rehberliğin temel ya da nihai (sonal) amacı, bireyin kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.312)

Sadece kendini gerçekleştirebilmiş bireyler kendilerini anlayabilir ve öz değerlendirme yapabilirler. Bu nedenle, psikolojik danışma ve rehberlik sürecinin öğrenci açısından anlamı, onun kendini anlayabilmesine ve değerlendirebilmesine yani kendini gerçekleştirebilmesine yardımcı olmaktır.

(Cevap C)

106. Bireyin öz saygı duygularındaki eksikliğin, aşağıdakilerden en çok hangisinin sonucu olarak ortaya çıkması beklenir?

- A) Benlik tasarımı olumsuz gelişimi
- B) Çevresel faktörlerin hızlı değişimi
- C) Zihinsel gelişimin yetersiz olması
- D) Fiziksel gelişimin hızlı olması
- E) Aile içi ilişkilerin güçlü olması

ÇÖZÜM:

"İnsana verilen değer, kişilik ve benlik gelişimine katkı yapacak ortamlar oluşturmayı, davranış bozukluklarının oluşumunu engellemeye yönelik önlemler alınmasını zorunlu kılar. ... Bireyin çevresine karşı uyum bozukluklarında benlik kavramı yani kendisini algılayışı sorunun çözümünde önemlidir. Çarpık benlik kavramı bozuk davranışlara neden olur. Çevremizden edindiğimiz ve benlik kavramımızla özümlediğimiz bilgilerin çoğu doğru olmayabilir. Örneğin bize çirkin, başarısız, yetersiz olduğumuz söylenmiş olabilir. Bizde bu bilgileri gerçekmiş gibi kabul edip bu doğrultuda yaptığımız seçimler ve verdiğimiz kararlar, kendini gerçekleştiren kehanete dönüşebilir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.318)

Açıklamadan da anlaşılacağı gibi, bireyin öz saygı duygularındaki eksikliğin temelini, benlik tasarımı, çevresel faktörlerle (bireye yakıştırılan çirkin, başarısız, yetersiz vb. ifadeler) olumsuz gelişmesi yatmaktadır.

(Cevap A)

107. Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirlemek aşağıdaki rehberlik servislerinden hangisinin görevidir?

- A) Mesleki rehberlik
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Grup rehberliği
- D) Kişisel rehberlik
- E) Psikolojik rehberlik

ÇÖZÜM:

"Rehberlik hizmetlerine yaygın olarak önce eğitim alanında ihtiyaç duyulmuştur. Okullarda öğrencilerin bedeni, zihni, ahlaki ve sosyal yollardan Türk Milli Eğitiminin amaçlarına uygun bir şekilde gelişebilmeleri, kendi problemlerini çözebilmeleri, çeşitli alanlarda beklenen uyumları sağlayabilmeleri, ilgi ve yetenekleri yönünde bir öğrenim görebilmeleri, bir mesleğe bir işe yönelebilmeleri hususunda kendilerine sistemli ve sürekli bir yardım sağlamak amacıyla rehberlik çalışmalarının düzenlenmesi gerekmektedir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.322)

Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirlemek, birinci derecede eğitsel rehberliğin görev alanı içerisindedir.

(Cevap B)

108.Eren, lise son sınıfta okuyan başarılı bir öğrencidir. İlgili duyduğu meslekler hakkında bazı bilgiler edinmiştir, ancak hangi mesleği seçmek istediğinden emin olamamakta ve kararsızlık yaşamaktadır. Örneğin, bir gün doktor olmaya karar vermekte, bir süre sonra vazgeçip mimar olmayı düşünmektedir. Buna göre, Eren'e sağlanması gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mesleki danışma
- B) Eğitsel rehberlik
- C) Bilgi verme
- D) Oryantasyon
- E) Müşavirlik (konsültasyon)

ÇÖZÜM:

"Öğrencilerin çeşitli meslekleri tanımaları ve kendi özelliklerine uygun olan meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleklere hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan yardım hizmetleridir (Yeşilyaprak, 2000). Mesleki rehberlik üç aşamada gerçekleşmektedir:

Öğrenciyi tanıma

Mesleklerin incelenmesi

Öğrencinin kişisel özellikleri ile mesleklerin gerektirdiği özellikler arasında ilişki kurma" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.325,326)

Mesleki rehberlik süreci boyunca, bu alanla ilgili sunulan temel hizmet, mesleki danışma hizmetidir

(Cevap A)

109.Dersleri dinlemeyen ve devamlı arkadaşlarıyla konuşan Ali'ye öğretmenin gösterebileceği aşağıdaki davranışlardan hangisi rehberlik anlayışına uygun olur?

- A) Ali'yi disiplin kuruluna bildirmek
- B) Sınıftaki diğer öğrencilerin Ali'yle konuşmasını yasaklamak
- C) Ali'yi okul idaresine şikâyet etmek
- D) Okulun psikolojik danışmanıyla, Ali için ne yapılabileceğini görüşmek
- E) Derste her konuştuğunda Ali'ye ceza vermek

ÇÖZÜM:

"Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi:

İstenmeyen davranışı görmezden gelme (söndürme)

İstenmeyen davranış yapıldığında göz göze gelme, değişik yüz ifadeleri kullanma, öğrencinin oturduğu sıraya hafifçe dokunma gibi sözel olmayan uyarıları kullanma

İstenmeyen davranışlar sergileyen öğrencilere sınıf içinde sorumluluklar vererek meşgul etme

Öğrenci istendik bir davranış gösterdiğinde hemen ödüllendirme

İstenmeyen davranışa neden olan uyarıcıları ortamdaki kaldırma, ortamı düzenleme

İstenmeyen davranışı bıkırtıncaya kadar yaptırma

Aile ve diğer öğretmenlerle öğrenci hakkında görüşme

Okul rehberlik servisi ile işbirliğine geçme" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.348)

Öğretmenin, okul rehberlik servisi ile işbirliğine geçerek, öğrencisi için neler yapılabileceğini görüşmesi, rehberlik anlayışına uygun olacaktır.

(Cevap D)

110.Aşağıdakilerden hangisi, öğrencilere verilen psikolojik yardımların etkililiğini artırmak üzere yönetici, öğretmen ve velilerle yürütülen rehberlik hizmetidir?

- A) Çevreyle ilişkiler
- B) Müşavirlik (konsültasyon)
- C) İzleme
- D) Oryantasyon
- E) Psikolojik danışma

ÇÖZÜM:

"Müşavirlik (Konsültasyon) Hizmeti: Müşavirlik hizmetleri doğrudan doğruya öğrenciye yönelik olmayan ancak öğrenciye verilen psikolojik danışma hizmetlerinin etkililiğini arttırmaya yardımcı olan hizmetlerdir. Bu hizmetlerin amacı, okuldaki yönetici, öğretmenlerin ve ailelerin daha yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışına sahip olmalarını sağlayarak, okulu öğrenciler için daha iyi bir öğrenme ortamı haline getirmektir. (Kepçeoğlu, 1996)" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.336)

(Cevap B)

111. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en genel amacı bireyin kendini gerçekleştirme yardımı etmektir. Kendini gerçekleştirme ise bireyin tüm gizli gücünü kullanabilmesi, verimli ve mutlu olması anlamına gelmektedir. Kendini gerçekleştirmede başarılı olmuş bir bireyde,

- I. giriştiği tüm işlerde başarılı olma,
- II. insanlarla ve yaşadığı çevreyle ilgili olma,
- III. daima mutlu olma,
- IV. zamanını iyi kullanma,
- V. geçmişten çok geleceğe dönük olma

özelliklerinden hangilerinin bulunması beklenir?

- A) I, II, IV
- B) I, IV, V
- C) II, III, V
- D) II, IV, V
- E) III, IV, V

ÇÖZÜM:

"Rehberliğin temel ya da nihai (sonal) amacı, bireyin kendini gerçekleştirme yardımı olmaktır. ... Kendini gerçekleştirme, bireyin her yönüyle gizli güçlerini geliştirebilmesi, daha verimli ve mutlu bir düzeye ulaşabilmesidir. (Yeşilyaprak, 2000) Kendini gerçekleştiren birey, kendini ve başkalarını olduğu gibi kabul eden, yaratıcı, yeni yaşantılara açık, sağlıklı kişiler arası ilişkiler kurabilen, demokratik bir insan anlayışına sahip, bağımsız ve kendine güvenen insandır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.312)

Kendini gerçekleştirmede başarılı olmuş bireyler sağlıklı kişiler arası ilişkiler kurabilir; yani insanlarla ve yaşadığı çevreyle ilgilidir. Yeni yaşantılara açıktır; yani geçmişten ziyade geleceğe dönüktür. Zamanın değerini bilir ve onu en iyi şekilde kullanmaya çalışır.

(Cevap D)

112. Hümanistik yaklaşımı benimsemiş ve empatik dil kullanan bir öğretmenin çok çalıştığı halde sınavda başarısız olan bir öğrencisine aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenir?

- A) Bir dahaki sefere daha dikkatli olmalısın.
- B) Olan olmuş, boş yere üzülmenin bir faydası yok.
- C) Çok çalıştığın için üzgünsün.
- D) Keşke biraz daha dikkatli davransaydın.
- E) Nasılsa başka sınavlar da var.

ÇÖZÜM:

"Özsaygıyı Geliştirici Dil: Özsaygıyı geliştirici dil, öğrenciyi aşağılamadan onda olumlu bir benlik algısı oluşturmak amacıyla, öğrenciye atfedilen sıfatlara öğretmenin özen göstermesidir.

Örnek:

Öğrenciye 'tembelsin' demek yerine 'ders çalışmaktan hoşlanmıyorsun' demek." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.347)

Özsaygı, bireyin kendini değerlendirmesi ve kendinden ne derecede memnun olup olmadığından oluşan öznel bir olgudur. Soruda belirtildiği gibi, sınavına gerçekten de çok çalışmış bir öğrencinin, konuyla ilgili değerlendirme elbette "çok çalıştığım halde başarısız oldum" şeklinde olacaktır. Bu nedenle, empatik bir dil kullanan öğretmenin de öğrencisiyle empati kurarak, kendisini onun yerine koymalı ve öğrencisine, öğrencisinin kendini yorumladığı şekilde davranmalıdır.

(Cevap C)

113. Aşağıdakilerden hangisi davranışçı yaklaşımın temel görüşlerinden biri değildir?

- A) Bütün davranışlar öğrenilmiştir.
- B) İnsan davranışları çevresel uyarıcılar tarafından başlatılır.
- C) İnsan davranışlarını anlamak için gözlenemeyen etkenleri incelemek yersizdir.
- D) Davranışların mekanizmasını anladıktan sonra onları kontrol etmek mümkündür.
- E) Her insan, doğuştan kendini gerçekleştirme gizli gücüyle dünyaya gelir.

ÇÖZÜM:

"Davranışçılar öğrenme teriminden ziyade şartlanma (koşullanma) terimini kullanırlar. Buna göre öğrenmede organizma çevresel uyarıcılar tarafından şartlandırılmaktadır. Dolayısıyla bu şekilde öğrenme organizmanın kontrolü dışındadır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.71)

Açıklamadan da anlaşılabilceği gibi, davranışçı yaklaşıma göre, öğrenme sürecinde organizmanın kontrolü yoktur. Yani davranışçılar, insanların doğuştan kendini gerçekleştirebilecek gizil güçleri olduğunu reddederler.

(Cevap E)

114.İlköğretim ve ortaöğretimde sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri aşağıdakilerin hangisinde farklılık göstermez?

- A) Uygulanan rehberlik ve psikolojik danışma teknikleri
- B) Hizmetlerin dayandığı gelişimsel özellikler
- C) Kullanılan ölçme araçları
- D) Yapılan etkinlikler
- E) Benimsenen ilkeler

ÇÖZÜM:

"İlköğretim ve orta öğretim okullarında psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin farklılaşmasını gerektiren unsurlar şöyledir:

Öğrencilerin gelişim ve gereksinim ihtiyaçları birbirinden farklıdır.

Öğrencilerle kurulan ilişkinin biçimi birbirinden farklıdır.

Okulların eğitim programları birbirinden farklıdır.

Öğrencilerin psikolojik gelişim özellikleri birbirinden farklıdır.

Okulların örgütsel nitelikleri birbirinden farklıdır.

Rehberlik uygulamalarında kullanılan yöntemler araç ve hizmetlerin alanlarına göre tür ve yoğunlukları birbirinden farklıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.323)

Rehberlik süreci boyunca benimsenen ilkelerin tümü evrensel; yöreden yöreye ya da yaş gruplarından yaş gruplarına değişiklik göstermez.

(Cevap E)

115.Aşağıdakilerden hangisi rehberliğin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerde geliştirmeyi amaçladığı özelliklerden biri değildir?

- A) Yeterlik duygusu
- B) Yüksek not alma
- C) Sorumluluk duygusu
- D) Sosyal beceriler
- E) Psikolojik sağlamlık

ÇÖZÜM:

"İlköğretim düzeyinde çocuğa düzgün konuşma, okuma ve yazma, özetleme, hesaplama gibi temel becerilerin kazandırılmasının yanı sıra kişilik gelişimini kolaylayacak etkinliklere de yer verilmesi önemlidir." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.323)

Rehberlik hizmetleri yoluyla kazandırılacak birçok nitelik için (öz yeterlik, sorumluluk duygusu, kişiler arası iletişim) ilköğretim süreci kritik dönemdir. Bu ve bunun gibi birçok nitelik için daha sonra ortaya konacak çabaların sonuca ulaşması ya çok güç ya da imkansız olacaktır. Ancak bu çabaların içinde 'yüksek not alma' şeklinde bir amaç yoktur. Hatta böylesi direkt bir amaç rehberliğin hiçbir kademesinde bulunmaz. 'Yüksek not alma' rehberliğin temel amaçlarının bireye sağlanabilmesinin ardından, kendiliğinden ortaya çıkması beklenen, dolaylı bir durumdur.

(Cevap B)

116.Aşağıdakilerden hangisi okul psikolojik danışmanı için uygun bir yaklaşım değildir?

- A) Danışana seçeceği mesleği empoze etmek
- B) Danışanın içinde yaşadığı ortama uyum sağlamasına destek olmak
- C) Danışanın sosyal ilişkilerini geliştirmesine yardım etmek
- D) Danışanın kendini gerçekleştirme potansiyeline inanmak
- E) Danışanın zayıf ve güçlü yönlerini fark etmesini sağlamak

ÇÖZÜM:

"Mesleki rehberlikte son aşama, öğrencinin bireysel özellikleri ile çeşitli mesleklerin gerektirdiği özellikler arasında ilişki kurularak, kendilerine en uygun mesleki kararlar vermelerine yardımcı olmaktır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.326)

Açıklamadan da anlaşılacağı gibi, danışmanın, danışana seçeceği mesleği empoze etmesi (bir düşünceyi, alışkanlığı, davranışı zorla (kınayarak ya da alkışlayarak) benimsetmek) hiçbir surette benimsenmez. Esas olan, danışanın, herhangi bir baskı altında kalmadan alacağı bireysel karardır.

(Cevap A)

117. Aşağıdaki öğretmen ifadelerinden hangisi iletişim engeli içermemektedir?

- A) Ödevini bir an önce bitirmezsen kötü olur.
- B) Bu dersi başarman için bir fırın ekmek yemen lazım.
- C) Bu dersteki durumunla ilgili konuşmak ister misin?
- D) Sorumluluklarını yerine getirmen gerektiğini biliyor musun?
- E) Niye bu dersi başaramıyorsun, anlamıyorum.

ÇÖZÜM:

"İletişim Engellerinden Kaçınma: Öğretmen öğrenci ile iletişimde emir ve gözdağı verme, çözüm önerisinde bulunma, yargılama ve eleştirme, suçlama, ahlak dersi verme, ad takma ve alay etme gibi iletişimi olumsuz etkileyen faktörlerden kaçınmalıdır." (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.347)

Seçenekler incelendiğinde,

A seçeneğinde 'gözdağı verme'

B seçeneğinde 'alay' ve 'yargılama'

D seçeneğinde 'eleştirme' ve 'ahlak dersi verme'

E seçeneğinde 'eleştirme'

ifadelerinin olduğu görülmektedir.

(Cevap C)

118. Etkili çalışma becerilerinin geliştirilmesinde aşağıdakilerden hangisinin önemli bir rolü yoktur?

- A) Çalışmak için uygun bir yer ve araç gereç bulmak
- B) Günlük çalışma planı hazırlamak
- C) Her konuyu 3-4 saatlik bloklar halinde çalışmak
- D) Yeterince çalışınca kendine bir ödül vermek
- E) Aylık çalışma planı hazırlamak

ÇÖZÜM:

"Verimli ders çalışma için yapılan araştırmalara göre en ideal süre; 40 dakika çalışma, 10 dakika kadar tekrar ve 10-15 dakika kadar da dinlenmedir."

C seçeneğinde belirtildiği gibi, 'Her konuyu 3-4 saatlik bloklar halinde çalışmak', etkili değil, verimsiz bir çalışma örneğidir.

(Cevap C)

119. Sınıftaki öğrencilerin birbirleriyle ilişkilerini ve etkileşim biçimlerini değerlendirmek isteyen bir sınıf rehber öğretmenin aşağıdaki tekniklerden hangisini kullanması gerekir?

- A) Problem tarama listesi
- B) Psikodrama
- C) Anket
- D) Sosyometri
- E) Vaka incelemesi

ÇÖZÜM:

"Sosyometri: Sosyometri, bir grubu oluşturan bireylerin sosyal ilişkileri, grubun yapısı, birbirleriyle olan ilişkilerin duygusal biçimleri, grup içindeki alt gruplar, grubun genel görünümü hakkında objektif bilgi edinmek için kullanılan güvenilir bir tekniktir. (Özgüven, 1998)" (Yediiklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.343)

(Cevap D)

120. Sınıfta sürekli olarak üzgün ve huzursuz görünen bir öğrenciye yardım etmek için öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması en uygun olur?

- A) Ders sırasında, üzüntüsünün nedenini sormak
- B) Doktora gitmesi gerektiğini söylemek
- C) Anne-babasını görüşmeye çağırmak
- D) Rehberlik ve psikolojik danışma uzmanıyla görüşmesini sağlamak
- E) Öğrencinin yakın arkadaşlarından onun hakkında bilgi almak

ÇÖZÜM:

“Sınıf Rehber Öğretmenin Görevleri:

...h) Problemlı öğrencilerle görüşme yapar ve gerektiğinde rehberlik ve psikolojik danışma servisi, öğrenci velisi ve okul idaresi ile işbirliğine geçer.”
(Yedıkklim Eğitim Serisi, KPSS Eğitim Bilimleri Kitabı, s.346)

Sınıfta sürekli olarak üzgün ve huzursuz görünen bir öğrenciye yardım etmek için öğretmenin yapacağı ilk iş, öğrencisinin bu üzüntü ve huzursuzluğunun altında yatan nedenleri araştırmak olmalıdır. Ancak bu araştırma ne (A) seçeneğinde belirtildiğı gibi ders esnasında ne de öğrencinin yakın arkadaşlarına gidip bilgi alma şeklinde olmalı, uygun bir ortam ve zamanda öğrenciyle bire-bir görüşme şeklinde gerçekleştirilmelidir. Seçenekler incelendiğinde böylesi bir şık olmadığı görölmektedir. Öğretmenin ikinci aşamada yapması gereken (bu soruna kendisinin bir çözüm yolu getiremediğini anlaması halinde), öğrenciyi rehberlik ve psikolojik danışma uzmanına yönlendirmek en uygun davranış olacaktır.

(Cevap D)